

§§88-122

Sammanträdesprotokoll för Regionfullmäktige

Plats och tid: Linnés aula, Kunskapsgallerian, Linköping onsdag 18 juni 2025 klockan 09:00-16.00

Närvarande

- 1 Fredrik Sjöstrand (M)
- 2 Matilda Ekeblad (M)
- 3 Andreea Corina Bernicu (M)
- 4 Ralf Holmér (M)
- 5 Oscar Strömblad (M)
- 6 Jacob Cernvall (M)
- 7 Tommy Ählström (M)
- 8 Suada Tolic (M)
- 9 Marie Morell (M)
- 10 Lars Ahlm (M)
- 11 Emil Steen (M) §§ 102-122
- 11 Helena Persdotter (M) **ersätter** Emil Steen (M) §§ 88-101
- 12 Tommy Arna (M) **ersätter** Eva Hermansson (M)
- 13 Jan Owe-Larsson (M)
- 14 Jörgen Rundgren (M)
- 15 Mia Landell (M)
- 16 Anna Nilsson (M)
- 17 Anwar Samuelsson (M)
- 18 Annette Olsson (M)
- 19 Viola Ingvarsson (M)
- 20 Tobias Eriksson (M) §§ 88-92, 94-122
- 21 Bert Egnell (M)
- 22 Helen Albrektsson (M)
- 23 Håkan Dahlgen (S) **ersätter** Lena Micko (S)
- 24 Niklas Nåbo (S)
- 25 Rebecka Hägg (S) §§ 92-122
- 25 Ali Hamie (S) **ersätter** Rebecka Hägg (S) §§ 88-91
- 26 Martin Tollén (S)
- 27 Ellen Aguirre (S)
- 28 Nicklas Andersson (S) §§ 92-122

Justering

--	--

- Marcus Wisäter **ersätter** Nicklas Andersson (S) §§ 88-91
- 29 Alma Basic (S)
- 30 Peter Hermansson (S)
- 31 Gunnel Jarneus (S) **ersätter** Fia Storkull (S)
- 32 Patrick Lindahl (S) **ersätter** Ghassan Al-Janabi (S)
- 33 Jessika Lindström (S)
- 34 Kaisa Karro (S)
- 35 Birgitta Wessman Thyrrson (S) **ersätter** Mattias Ottosson (S)
- 36 Eva Pedersen (S)
- 37 Jennifer Ziljat (S) **ersätter** Klas Corbelius (S)
- 38 Ann-Charlotte Wiberg (S)
- 39 Linus Emmoth (S)
- 40 Eva Edgren Vikmång (S)
- 41 David Ergül (S)
- 42 Christina Hasselrot (S)
- 43 Elisabet Edlund (S)
- 44 Alexander Fröderberg (S)
- 45 Britt Olauson (S)
- 46 Jörgen Oskarsson (S)
- 47 Annsofi Ramevik (S)
- 48 Göran Fältgren (S) §§ 88-92, 94-122
- 49 Anna Johansson (S) §§ 88-92, 94-122
- 50 Thomas Larsson (S) **ersätter** Torbjörn Holmqvist (S)
- 51 Ulrika Jeansson (S)
- 52 Renée Georgio (S) §§ 88-92, 94-122
- 53 Camilla Egberth (S)
- 54 Hans Elf (S)
- 55 Per Larsson (KD)
- 56 Birre Waern (KD)
- 57 Magnus Sjöberg (KD) **ersätter** Martin Zetterlund (KD)
- 58 Anders Eksmo (KD)
- 59 Elvira Wibeck (KD) §§ 88-91
Torbjörn Nibelius (KD) **ersätter** Elvira Wibeck (KD) §§ 92-122
- 60 Lena Käckér Johansson (KD)
- 61 Annicki Oscarsson (KD)
- 62 Kristin Andersson (KD)
- 63 Julie Tran (C)
- 64 Richard Kullberg (C) **ersätter** Trine Platou (C)

Justering

--	--

- 65 Kerstin Sjöberg (C)
- 66 Jenny Elander Ek (C)
- 67 Birgitta Gunnarsson (C)
- 68 Maria Persdotter (C)
- 69 Monika Broman (L)
- 70 Nils Babtist (L)
- 71 Alexander Höglund (L)
- 72 Gun Inger Andersson (L)
- 73 Martin Klerung (L) **ersätter** Margareta Fallsvik (L)
- 74 Margareta Fransson (MP)
- 75 Catarina Engström (MP)
- 76 Linda Sundregård (MP)
- 77 Joakim Gustafsson (SD)
- 78 Tom Pettersson (SD)
- 79 Charlotte Wessman (SD)
- 80 Patrik Westlund (SD)
- 81 Erik Johansson (SD)
- 82 Helena Dössing (SD) **ersätter** Benny Sellborn (SD)
- 83 Susanna Lindvall (SD)
- 84 Jörgen Ring (SD) **ersätter** Gunilla Hellberg (SD)
- 85 Thomas Svensson (SD)
- 86 Richard Svensson (SD)
- 87 Jörgen Pettersson (SD)
- 88 Mikael Eriksson (SD)
- 89 Björn Sandberg (SD)
- 90 Nathalie Pettersson (SD)
- 91 Daniel Ringqvist (SD)
- 92 Irina Sedova (SD)
- 93 Jessica Eek (V)
- 94 Ibtisam Yusuf (V)
- 95 Jonas Söderlund (V) **ersätter** Elin Andersson (V)
- 96 Maja Engström (V)
- 97 Emil Broberg (V)
- 98 Tobias Holmberg (V)
- 99 Maj-Viol Axelius Thostrup (V)
- 100 Emir Ajanovic (V) **ersätter** Malin Öst (V)
- 101 Amy Berlund (V) **ersätter** Rolf Hansson (V)

Justering

Ordförande Nils Babtist

Justerare Per Larsson

Justerare Kaisa Karro

Sekreterare Peder Björn

Protokollet justeras med elektronisk signering. Justeringen tillkännages genom anslag på Region Östergötlands anslagstavla på webbplatsen regionostergotland.se.

Justering

--	--

Föredragningslista

§	Rubrik	Ärende	Sida
§ 88	Upprop		
§ 89	Val av justerare tillika rösträknare		
§ 90	Föredragningslistan		
§ 91	Treårsbudget 2026-2028	2025/4992	
§ 92	Plan för verksamhet och ekonomi 2026 samt plan för ekonomi 2027-2028 för Kommunalförbundet Skandionkliniken	2025/4020	
§ 93	Revisionsberättelse och årsredovisning för Västra samordningsförbundet 2024	2025/5566	
§ 94	Svar på revisionsrapport Granskning av IT:s ändamålsenlighet	2024/9067	
§ 95	Svar på revisionsrapport Granskning av styrning, uppföljning och samverkan inom området Nära Vård	2025/1048	
§ 96	Svar på revisionsrapport - Granskning av Regionens målstyrning	2024/11044	
§ 97	Nationell Samordning och Planering av hälso-och sjukvården i höjd beredskap och krig (NSPL)	2025/2162	
§ 98	Region Östergötlands plan för höjd beredskap	2025/4589	
§ 99	Fastställande av varumärkeslöftet "för livet framåt"	2025/3275	
§ 100	Beslut om anskaffning av ER1-fordon	2025/3098	
§ 101	Sammanträdestider 2026 för regionfullmäktige	2025/4873	
§ 102	Medborgarförslag Gör kollektivtrafik gratis för ungdomar upp till 25 år och studerande utan inkomst	2025/507	
§ 103	Medborgarförslag TBE-vaccin ska vara subventionerat och kostnadsfritt	2025/833	
§ 104	Interpellation Uteblivna vårdbesök och potentialen med ny teknik	2025/4081	
§ 105	Interpellation Uppföljning välfärdsbrottslighet	2025/4109	
§ 106	Interpellation Avvecklingen av ledsagarservice på Universitetssjukhuset i Linköping	2025/4678	
§ 107	Interpellation Från beslut till reträtt- vad kostade vårdvalet som aldrig blev av?	2025/5329	
§ 108	interpellation Begränsningar kring digitala vårdbesök	2025/5330	
§ 109	Interpellation Hur går det för region Östergötland att samverka med kommunerna	2025/5354	
§ 110	Interpellation Angående PEth och patienters delaktighet	2025/5355	
§ 111	Revisionsrapport Granskning av Region Östergötlands tillgänglighet till hälso- och sjukvård	2025/5747	
§ 112	Revisionsrapport Uppföljande granskningar av tidigare genomförda granskningar 2022-2023	2025/5748	
§ 113	Anmälan medborgarförslag avseende skärgårdstrafik	2025/5088	

Justerings

--	--

§ 114	Anmälan medborgarförslag Att kunna få AI-hjälp förskrivet som ett hjälpmedel	2025/4661
§ 115	Anmälan medborgarförslag Ta över driften av ambulansverksamheten i regionen och införa förstärkningsenhet	2025/5524
§ 116	Anmälan av motion Cirkulär kollektivtrafik 250519	2025/4733
§ 117	Motion Ta initiativ till audionomutbildning i länet	2025/5700
§ 118	Avsägelse av ledamöter och ersättare 2025	2025/186
§ 119	Val av ledamöter och ersättare 2025	2025/186
§ 120	Enkel fråga Ser styrande att risken att Östergötlands patienter inte kommer att kunna få god psykiatrisk vård	2025/5743
§ 121	Meddelanden och handlingar för kännedom	
§ 122	Sammanträdets avslut	

Justering

--	--

§88

Fastställande av upprop

Regionfullmäktiges beslut

Uppropet fastställs.

Justering

--	--

§89

Val av justeringspersoner

Regionfullmäktiges beslut

Per Larsson (KD) och Kaisa Karro (S) utses att jämte ordförande justera dagens protokoll.

Justering

--	--

§90

Föredragningslistan

Regionfullmäktiges beslut

Ordförande presenterar föredragningslistan.

Föredragningslistan fastställs enligt ordförandes förslag.

Justering

--	--

§91

Treårsbudget 2026-2028

Dnr: RÖ 2025/4992

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar

1. att anta Treårsbudget för 2026-2028
2. att fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2026-2028 enligt bilaga 2,
3. att uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2026 i enlighet med denna treårsbudget,
4. att godkänna att upplåning i externa långfristiga lån uppnår 1 miljard kronor under budgetperioden,
5. att i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 13 463 000 kronor (2026 års nivå) samt
6. att fastställa skattesatsen för 2026 till 11,55 kronor per skattekrona.

Regionstyrelsens förslag

Regionstyrelsen tillstyrker regionfullmäktige besluta

1. att anta Treårsbudget för 2026-2028
2. att fastställa ekonomiska ramar för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden 2026-2028 enligt bilaga 2,
3. att uppdra till regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, trafik- och samhällsplaneringsnämnden samt regionutvecklingsnämnden att utifrån sina ansvarsområden och uppdrag utarbeta årsplaner med budget för 2026 i enlighet med denna treårsbudget,
4. att godkänna att upplåning i externa långfristiga lån uppnår 1 miljard kronor under budgetperioden,
5. att i enlighet med fullmäktiges presidiums förslag fastställa budgeten för regionens revisorer till 13 463 000 kronor (2026 års nivå) samt
6. att fastställa skattesatsen för 2026 till 11,55 kronor per skattekrona.

Förslag till beslut på sammanträdet

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Marie Morell (M), Richard Svensson (SD), Per Larsson (KD), Fredrik Sjöstrand (M), Annicki Oscarsson (KD), Monika Broman (L), Oscar Strömblad (M), Annette Olsson (M), Anna Nilsson (M), Jan Owe-Larsson (M), Anders Eksmo (KD), Tobias Eriksson (M) Erik Johansson (SD), Matilda Ekeblad (M), Tom Pettersson (SD), Björn Sandberg (SD), Lena Käcker Johansson (KD), Joakim Gustafsson (SD) och Jacob Cernvall (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Kaisa Karro (S), Eva Pedersen (S), Annsofi Ramevik (S), Niklas Nåbo (S), Martin Tollén (S), Ulrika Jeansson (S), Alexander Fröderberg (S), Patrik Lindahl (S), Peter Hermansson (S), Alma Basic (S) och Anna Johansson (S) yrkar bifall till Socialdemokraternas förslag till treårsbudget 2026-2028.

Emil Broberg (V), Tobias Holmberg (V), Jessica Eek (V) och Ibtisam Yusuf yrkar bifall till Vänsterpartiets förslag till treårsbudget 2026-2028.

Julie Tran (C), Kerstin Sjöberg (C), Jenny Elander Eek (C), Birgitta Gunnarsson (C) yrkar bifall till Centerpartiets förslag till treårsbudget 2026-2028.

Margareta Fransson (MP), Catarina Engström (MP) och Linda Sundregård (MP) yrkar bifall till Miljöpartiets förslag till treårsbudget 2026-2028.

Andreas Westöö (L) och Lina Blomberg (SD) gör inlägg

Inlägg

Andreas Westöö (L), Lina Blomberg (SD) och gör inlägg

Beslutsgång

Ordförande föreslår följande beslutsgång:

De fem förslagen prövas mot varandra

Förslaget till beslutsgång godkänns.

Ordföranden ställer regionstyrelsens förslag, Socialdemokraternas förslag, Vänsterpartiets förslag, Centerpartiets förslag och Miljöpartiets förslag under prövning och finner att regionstyrelsens förslag vinner bifall.

Reservationer

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Socialdemokraterna reserverar sig till förmån Socialdemokraternas förslag till Treårsbudget 2026-2028..

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Vänsterpartiet reserverar sig till förmån Vänsterpartiets förslag till Treårsbudget 2026-2028.

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Centerpartiet reserverar sig till förmån Centerpartiets förslag till Treårsbudget 2026-2028.

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Miljöpartiet reserverar sig till förmån Miljöpartiets förslag till Treårsbudget 2026-2028.

Beskrivning av ärendet

Kommuner och regioner ska enligt kommunallagen varje år upprätta en budget för nästa kalenderår (budgetår). I budgeten ska skattesatsen och anslagen anges. Av budgeten ska det vidare framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år.

Treårsbudget är enligt Region Östergötlands reglemente det centrala dokumentet för styrningen av regionens verksamhet avseende inriktning och omfattning och är grunden för den årliga verksamhetsstyrningen. Treårsbudgeten innehåller mål, uppdrag, styrtal, budget, skattenivå och ramar för styrelse och nämnder.

Protokollsanteckning

Samtliga tjänstgörande ledamöter och ersättare för Sverigedemokraterna lämnar följande protokollsanteckning:

” Region Östergötlands budget för 2026 är framförhandlad mellan Sverigedemokraterna och våra samarbetspartier i Östgötasamverkan. Förhandlingarna har skett med ömsesidig respekt och på likvärdiga villkor.

Budgeten i dess helhet är en produkt av resolut handling från majoritetspartierna som tillsammans har lyckats vända regionens havererande ekonomi. Regionens ekonomiska kris härleds till 8 år av ekonomisk vanskötsel och ansvarslös politik från Socialdemokraterna under föregående mandatperioder. SD och våra samarbetspartier har på dryga 3 år åtgärdat majoriteten av konsekvenserna som uppkommit som följd av det tidigare socialdemokratiska styrets ekonomiska och administrativa misskötsel.

Resultatet av Sverigedemokraterna och Östgötasamverkans gemensamma åtgärder har inneburit att regionen gått från miljardunderskott till en budget i balans. Detta innebär att fokus nu går från att sanera ekonomin till att satsa på sjukvården. Sverigedemokraterna har understrykt nedanstående principer och satsningar som särskilt viktiga för att stödja budgeten.

- Ökade satsningar på primärvården kort- och långsiktigt med syftet att premiera primärvården för att pengarna ska gå dit de gör som störst nytta men framför allt för att

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

regionens patienter ska få en vård av god kvalité och rätt vård i rätt tid.

- Mer pengar till att anställa läkare med syftet att närma oss målet att antalet listade patienter inte ska överstiga 1100 per läkare. Detta är viktigt inte minst för att säkerställa en god arbetsmiljö och vårdkvalité.
- Förstärkning av Ungdomshälsan i Region Östergötland. Ett av de viktigaste politiska målen för SD Region Östergötland är att förbättra tillgängligheten till den psykiatriska vården, särskilt bland ungdomar. Att öka tillgängligheten till Ungdomshälsan är ett första steg i att stärka den första linjens psykiatriska vård.

Utöver ovanstående punkter innehåller budgeten viktiga insatser som gynnar forskning, kollektivtrafiken på landsbygden och regional utveckling samt andra viktiga frågor för SD Region Östergötland.

Budgeten för 2026 är startskottet för fortsatta satsningar på sjukvården och Region Östergötlands kärnverksamhet. I kommande processer kommer SD Region Östergötland särskilt prioritera satsningar på psykiatrin och att stärka/omfördela resurser till primärvården för att stärka sjukvården där pengarna gör som mest nytta.

Justering

--	--

§92

Plan för verksamhet och ekonomi 2026 samt plan för ekonomi 2027-2028 för Kommunalförbundet Skandionkliniken

Dnr: RÖ 2025/4020

Regionfullmäktiges beslut

1. Att godkänna förslaget till budgetram 2026 för Kommunalförbundet Skandionkliniken.

Regionstyrelsen förslag till beslut

1. Att tillstyrka regionfullmäktige besluta att godkänna förslaget till budgetram 2026 för Kommunalförbundet Skandionkliniken.

Beskrivning av ärendet

Som medlem i Kommunalförbundet Skandionkliniken ska Region Östergötland godkänna budgeten för kommande år samt den översiktliga budgeten för kommande treårsperiod. Bakgrund, tidsplaner och planering av verksamheten framgår av utkast till Plan för verksamhet och ekonomi 2026. En mer detaljerad budgetfördelning med plan för kommande år 2027–2028 fastställs av kommunförbundet i november.

Den fasta ersättningen/abonnemangsdelen står för 70 procent av Skandionkliniken fastställda kostnadsbudget från och med 2019. Abonnemangsintäkterna föreslås öka med 4 369 tkr för verksamhetsåret 2026 i budgetförslaget, motsvarande 2,6 procent jämfört med föregående år och uppgår därmed till 172 404 tkr.

Region Östergötlands andel av abonnemangskostnaden för verksamhetsåret 2026 uppgår till 7 693 tkr, beräknat efter regionens befolkningsandel 2024-12-31. Utöver den fasta delen tillkommer rörlig kostnad för remitterade patienter.

Justering

--	--

§93

Revisionsberättelse och årsredovisning för Västra samordningsförbundet 2024

Dnr: RÖ 2025/5566

Jäv

Renée Georgio (S), Göran Fältgren (S), Anna Johansson (S) och Tobias Eriksson (M) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen och beslutet.

Regionfullmäktiges beslut

1. att styrelsen och dess ledamöter i Samordningsförbundet för Västra Östergötland beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns ett förslag till beslut, från Samordningsförbundet Västra Östergötland samt dess revisorer, och ställer det under prövning. Ordförande finner att förslaget bifalles.

Beskrivning av ärendet

Samordningsförbundet Västra Östergötland har inkommit med Revisionsberättelse för år 2024. Förbundets revisorer har granskat årsredovisning, räkenskaper och förvaltning.

Förbundets revisorer föreslår regionfullmäktige besluta att styrelsens ledamöter beviljas ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2024.

Justering

--	--

§94

Revisionsrapport Granskning av IT:s ändamålsenlighet

Dnr: RÖ 2024/9067

Regionfullmäktiges beslut

a t t lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Regionstyrelsen förslag till beslut

a t t lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Regionens revisorer har gett PwC i uppdrag att granska IT:s ändamålsenlighet. Revisorerna ställer sig bakom PwC:s revisionsrapport och vill särskilt lyfta fram följande:

Den samlade bedömningen är att regionstyrelsen huvudsakligen inte säkrat en ändamålsenlig hantering av IT inom regionen och att förankring mellan IT-organisation och vårdverksamhet inte är tillräcklig.

Inköp och upphandling sker inte i tillräcklig omfattning utifrån verksamhetsnytta och framtida behov. Det saknas en strukturerad process för att utvärdera användarnyttan i IT-miljön. Framtida behov bedöms inte värderas tillräckligt vid utveckling och avveckling av system. Helhetssynen är bristfällig enligt granskningen.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar regionens revisorer följande:

- Åtgärda kommunikationsgapet mellan verksamheterna och inköpsavdelningen för att säkerställa att verksamheternas behov och krav beaktas. IT-avdelningens roll bör tydliggöras.
- Inför en systematisk och dokumenterad process för kontinuerlig utvärdering av användarupplevelsen i IT-miljön. Processen bör inkludera rutiner för att säkra att resultatet av utvärderingen tas tillvara i beslut kring IT-miljön.
- Säkerställ tydlighet bland de styrande dokumenten inom området.
- Tillse att verksamheterna genomför behovsanalys och analys av verksamhetsnytta så att upphandlade IT-system bättre kan möta verksamhetens krav och framtida behov.
- Implementera en enhetlig styrmodell för regionövergripande utvecklingsinitiativ för att minska parallella strukturer, samt för att säkerställa en sammanhållen översikt och prioritering av resurser.

Justering

--	--

Kommentarer från Regionledningskontoret:

Regionledningskontoret delar revisionsrapporten slutsats till stora delar och nedan återfinns reflektioner på rapporten samt kommentarer kring förbättringsförslag.

Inköpsprocessen innefattar tre faser; förberedelse, upphandling och realisera. Förberedelsefasen inkluderar en kartläggning och analys av upphandlingsföremålet, med bred representation från bland annat berörd förvaltning, för att säkerställa att verksamhetens behov tillgodoses i upphandlingsdokumenten. För att ytterligare höja kvalitén i processen har CMIT och Inköp, inom ramen för den organisationsstruktur som etablerades 2024, infört en gemensam startsäkringsprocess för samtliga MT- och IT-inköp, vilket även tydliggjort roller och ansvarsfördelning. Genom detta arbetssätt underlättas en synkroniserad samleverans från stödcentrumen som även minskar det kommunikationsgap som identifierats i revisionsrapporten.

Under 2024 har det genomförts en översyn av regionens modell för förvaltningsstyrning, med syftet att skapa bättre förutsättningar för samverkan mellan verksamhet och IT, för att på så sätt säkerställa att regionens digitala verktyg och system bättre stödjer och förbättrar arbetsprocesser och tjänster. En löpande dialog med användarna är kritisk för den kontinuerliga utvecklingen av regionens IT-stöd som hanteras inom ramen för berörda förvaltningsverksamheter. Granskningsrapportens förslag att "införa en systematisk och dokumenterad process för kontinuerlig utvärdering av användarupplevelsen i IT-miljön" är dock inte möjligt som metod, beaktat fler än tusen IT-system i regionen.

För att öka vårdverksamheternas engagemang i arbetet med digitalisering och nyttjande av IT-stöd har en ny styrgrupp för Cosmic (mm) etablerats under året, där numera en av vårddirektörerna ingår. Styrgruppen har nu en bredare organisatorisk plattform med ett större mandat jämfört med den tidigare styrgruppen, som inte var på direktörsnivå.

Ett utvecklingsarbete har genomförts i syfte att ta fram, förankra och implementera ett arbetssätt för beredning, beslut samt genomförande och uppföljning av regionövergripande utvecklingsprojekt, d v s projekt både av strategisk karaktär eller som påverkar stora delar av regionens verksamheter.

Implementeringen av en gemensam process för regionövergripande utvecklingsinitiativ är omfattande och var inte slutförd under tiden för granskningen. Processen finns som styrande dokument och är efter dialog med regionledningen godkänd av utvecklingsdirektören. Arbetet utvärderas och revideras löpande och kommer fortsatt förankras och implementeras även under 2025.

§95

Revisionsrapport Granskning av styrning, uppföljning och samverkan inom området Nära Vård

Dnr: RÖ 2025/1048

Regionfullmäktiges beslut

1. att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. att tillstyrka regionfullmäktige att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Revisorerna rekommenderar länsövergripande samverkan för en likartad målbild, utveckling av kvalitets- och resursmål, tydligare aktivitetsplaner samt utvecklat samarbete mellan specialist- och primärvård.

Regionledningskontoret delar i stort revisorernas slutsatser.

Länsövergripande samverkan sker inom Samråd vård och omsorg (SVO) och Ledningsgrupp vård och omsorg (LGVO), där LGVO omstruktureras med syfte att harmoniera med kunskapsstyrningen och ordinarie linjeverksamhet samt säkra att arbetet med omställningen till en nära vård inte bedrivs som ett separat spår. Arbetsplanerna för SVO och LGVO konkretiserar målbilden på länsnivå, och ett exempel är "Gemensam plan primärvård" som pekar ut riktningen för primärvården som nav. Lokala handlingsplaner ska utarbetas i kommunerna. För att utveckla specialistvårdens samarbete pågår initiativet "Omställning akuta vårdflöden" för att ge patienter rätt vård på rätt vårdnivå genom bättre samverkan mellan specialiserad och primärvård. Vidareutveckling planeras med kommunerna under 2025.

Inom arbetet med "Närvårdsplatser" används nyttoanalys.

Region Östergötland har ett program för Nära vård som prioriterar områden och initiativ kopplade till avsiktsförklaringens mål, med tydlig verksamhetskoppling och samverkan med kommunerna. Regionledningskontoret anser att pågående och planerade aktiviteter svarar mot revisorernas rekommendationer i arbetet med omställningen till en nära vård.

Justering

--	--

Protokollsanteckning

Närvarande ledamöter och tjänstgörande ersättare för Centerpartiet lämnar följande protokollsanteckning:

”Omställning till Nära vård med primärvården som nav är helt avgörande för att sjukvårdssystemet ska fungera mer resurseffektivt. Målbilder, inriktningar och flera goda exempel finns beskrivna. För att primärvården i realiteten ska kunna ha förmåga att vara navet och utföra det breda uppdraget behöver också en resursöverföring ske. Vårdval primärvård har för 2025 ett budgetutrymme på ca 18% av vårdbudgeten. När angelägna resurstillskott tillförs till specialistvård som exempelvis under dagens sammanträde i RS borde även primärvården tillföras resurser. Om så inte sker kommer primärvårdens andel av vårdbudgeten att minskas. Från Centerpartiet har vi länge påtalat att primärvårdens andel av vårdbudgeten borde ligga på 20% i ett första steg. Det är hög tid att utarbeta en plan för att säkerställa en ökad andel av resurserna till navet i sjukvården, till primärvården.”

Justering

--	--

§96

Svar på revisionsrapport - Granskning av Regionens målstyrning

Dnr: RÖ 2024/11044

Regionfullmäktiges beslut

1. att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. att tillstyrka regionfullmäktige besluta att lägga revisionsrapporten till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Regionens revisorer har gett PwC i uppdrag att granska regionens målstyrning. Revisorerna ställer sig bakom PwC:s revisionsrapport med att den samlade bedömningen att regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden, regionutvecklingsnämnden och patientnämnden inte helt säkerställer att målstyrningsarbetet bedrivs på ett ändamålsenligt och den interna kontrollen bedöms inte vara helt tillräcklig. Granskningen pekar bland annat på att roller och ansvar kan förtydligas. Konkreta och relevanta indikatorer, styrtal och aktiviteter bör säkerställas. Åtgärder med anledning av bristande måluppfyllelse behöver tydliggöras. Revisorernas granskning av regionens målstyrning genomfördes under 2024 baserad på den modell som då var giltig. Samtidigt reviderades under våren 2024 regionens reglemente och modellen för målstyrning. Det innebär att flera av de förbättringsåtgärder som revisionens granskning visar redan är inkluderade i den nya modellen. Andra delar kommer tas i beaktande i pågående arbete, bland annat i översyn av politisk styrning och organisation inför ny mandatperiod.

Justering

--	--

§97

Nationell Samordning och Planering av hälso-och sjukvården i höjd beredskap och krig (NSPL)

Dnr: RÖ 2025/2162

Regionfullmäktiges beslut

1. Att godkänna Samverkansavtal om nationell samordning och planering av hälso- och sjukvård inför höjd beredskap och krig.

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. att tillstyrka regionfullmäktige besluta godkänna Samverkansavtal om nationell samordning och planering av hälso- och sjukvård inför höjd beredskap och krig.

Förslag till beslut på sammanträdet

Emil Broberg (V) och Marie Morell yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Beslutsgång

Ordförande föreslår följande beslutsgång:

Emil Broberg med fleras yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag ställs under prövning.

Förslaget till beslutsgång godkänns.

Ordföranden ställer Emil Broberg med fleras yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag stunder prövning och finner att yrkandet vinner bifall.

Beskrivning av ärendet

Sveriges regioner ansvarar för flera samhällsviktiga funktioner, såväl i fredstid som vid höjd beredskap och krig. Regionernas ansvar inom totalförsvaret kräver samverkan med andra regioner, kommuner, privata aktörer och statliga myndigheter. För att undvika en splittrad planering av totalförsvaret krävs gemensamma strukturer, gemensam planering och gemensamt ansvarstagande. Samverkan och samarbete mellan regionerna har utvecklats i syfte att säkerställa regionernas del i ett robust totalförsvaret. En ökad samverkan mellan regionerna underlättar också den statliga planeringen och förmågan att möta NATO:s krav inom ramen för Sveriges medlemskap. Hälso- och sjukvården har en central plats i totalförsvaret. En fungerande sjukvård i fred är en förutsättning för en fungerande sjukvård i krig.

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Den regiongemensamma beredningsfunktionen

Med beaktande av det finns ett behov av att samverka i syfte att bidra till att nå ett robust totalförsvaret har samtliga 21 regioner år 2025 beslutat att delta i nationell samordning och planering av hälso- och sjukvård inför och under höjd beredskap och krig (NSPL), Region Östergötland fattade sitt beslut i augusti 2024 (RS 2024 §159). Av besluten framgår att det arbete som krävs för att realisera detta kommer att samordnas och utvecklas i en gemensam beredningsfunktion. Funktionen benämns Nationell samordning planering (NSPL). Kansliets roll är att stödja regionerna för att stärka den samlade ledningsförmågan under höjd beredskap och vid krig. Regionerna deltar i gemensam nationell samordning och planering, men ledningen av de verksamheter som behövs under höjd beredskap och krig ligger fortsatt kvar hos respektive regionstyrelse. Beslutsfattande åligger respektive region.

Region Uppsala kommer att vara att vara värd för den regiongemensamma beredningsfunktionen. Region Uppsala kommer att ansvara för att information som beredningsfunktionen NSPL hanterar behandlas på ett säkert sätt utifrån gällande lagar och regler, att säker kommunikation upprätthålls och att verksamheten bedrivs i säkra lokaler. Vidare ansvarar Region Uppsala för att beredningsfunktionens personal vid behov genomgår säkerhetsprövning.

Samverkan genom avtal

Kommunallagen ger regioner möjlighet att samverka via kommunalförbund, gemensam nämnd och samverkansavtal. En kommunalrättslig samverkan genom avtal bedöms kunna ge den flexibilitet som krävs för att alla regioner, med dess individuella förutsättningar, ska kunna bidra i arbetet med att uppnå en ledningsförmåga under höjd beredskap och vid krig.

Av avtalet framgår bland annat:

- avtalets parter,
- vilka uppgifter och tjänster som avtalet omfattar,
- avtalstiden
- ordning för lösandet av tvister mellan parterna,
- ekonomiska villkor och former för redovisning med mera, samt
- villkoren för avtalets upphörande.

Finansiering

Projektet leds av Region Uppsala. Kansliet (NSPL) finansieras gemensamt av regionerna (totalt 5 000 000 kronor för 2025). Respektive regions andel av kostnaderna baseras på ett fast belopp som är samma för alla regioner (34 procent) och en rörlig del (66 procent) utifrån befolkningsandel.

Region Östergötlands andel av kostnaden är 228 679 kronor och finansieras genom statsbidraget för hälso- och sjukvårdens beredskap.

Justering

--	--

§98

Region Östergötlands plan för höjd beredskap

Dnr: RÖ 2025/4589

Regionfullmäktiges beslut

1. att fastställa Region Östergötlands plan för höjd beredskap

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. fastställa Region Östergötlands plan för höjd beredskap

Förslag till beslut på sammanträdet

Jörgen Rundgren (M) och Marie Morell yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Inlägg

Andreas Westöö (L) gör inlägg.

Beslutsgång

Ordförande föreslår följande beslutsgång:

Jörgen Rundgren med fleras yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag ställs under prövning.

Förslaget till beslutsgång godkänns.

Ordföranden ställer Jörgen Rundgren med fleras yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag stunder prövning och finner att yrkandet vinner bifall.

Beskrivning av ärendet

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde har under senare år försämrats avsevärt. En mer oförutsägbar omvärld, präglad av ökade spänningar mellan stormakter, militära maktdemonstrationer och ett försämrat säkerhetsläge i Europa, ställer nya krav på det svenska totalförsvaret – där regionerna och hälso- och sjukvården utgör en samhällsbärande funktion. Uppdraget att ta fram Region Östergötlands plan för höjd beredskap (PHB) härstammar från "Handlingskraft Region Östergötland kap 3.1", handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering av civilt försvar för Region Östergötland 2023–2026. Region Östergötlands plan för höjd beredskap utgår ifrån regionens arbete med civil beredskap vilket inkluderar civilt försvar, krisberedskap och katastrofmedicinsk beredskap. Därför är plan för höjd beredskap ett komplement till "Krisplan för Region Östergötland". Denna plan syftar till att tydliggöra regionens ansvar, struktur, resurser och prioriteringar vid höjd beredskap. Planen bygger på principen om att verksamheten i största möjliga mån ska kunna

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

upprätthållas även under påfrestande och snabbt föränderliga förhållanden. Genom ökad samordning, övning och förberedelse ska det säkerställas att Region Östergötland kan agera snabbt, effektivt och med uthållighet i en kris- eller krigssituation.

Justering

--	--

§99

Fastställande av varumärkeslöftet "för livet framåt"

Dnr: RÖ 2025/3275

Regionfullmäktiges beslut

1. att fastställa varumärkeslöftet "För livet framåt".

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. att tillstyrka regionfullmäktige besluta fastställa varumärkeslöftet "För livet framåt".

Förslag till beslut på sammanträdet

Marie Morell (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag.

Inlägg

Julie Tran (C) gör inlägg.

Beslutsgång

Ordförande föreslår följande beslutsgång:

Marie Morells yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag ställs under prövning.

Förslaget till beslutsgång godkänns.

Ordföranden ställer Marie Morells yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag stunder prövning och finner att yrkandet vinner bifall.

Beskrivning av ärendet

I arbetet med Region Östergötlands ledningssystem har behov framkommit att fastställa och förtydliga användningen av devisen "För livet framåt" i förhållande till politiska mål och organisationens målbilder. Devisen har under en längre tid funnits med och använts i Region Östergötlands övergripande kommunikation.

Region Östergötlands politiska mål beslutas av regionfullmäktige i treårsbudgeten och utgör tillsammans med grunduppdraget inriktningen för verksamhetsstyrningen i regionen. För att skapa kontinuitet över mandatperioder har regiondirektören enligt reglementet möjlighet att besluta om målbilder och inriktningar för organisationen som sträcker sig över längre perioder.

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Målbilderna baseras på verksamhetens grunduppdrag och är utformade på ett sätt som innebär att de är giltiga oavsett politisk inriktning.

Regiondirektören har i enlighet med detta fastställt målbilder för regionens ansvarsområden hälso- och sjukvård, folktandvård, kollektivtrafik, regional utveckling och skolverksamhet.

”För livet framåt” är regionens övergripande varumärkeslöfte, det vill säga en inspirerande sammanfattning av Region Östergötlands gemensamma uppdrag och drivkraft. Devisens syfte är främst att användas i kommunikationen som en samlande beskrivning och profilering av regionens övergripande uppdrag. ”För livet framåt” kan användas i kommunikationen både från tjänstepersonsorganisationen och den politiska organisationen i enlighet med gällande kommunikationskoncept. Varumärkeslöftet ska dock inte nyttjas i partipolitiskt syfte.

Justering

--	--

§100

Beslut om anskaffning av ER1-fordon

Dnr: RÖ 2025/3098

Regionfullmäktiges beslut

1. att ingå uppdragsavtal med AB Transitio som ger AB Transitio uppdraget att avropa och anskaffa 0,5 Dosto ER1-fordon med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt upphandla därtill hörande finansiering.
2. att ingå ett borgensåtagande såsom för egen skuld (proprieborgen) upp till 110 miljoner kronor jämte därpå löpande ränta och kostnader för den upphandlade finansieringen.
3. att ge i uppdrag samt befullmäktiga Mälardalstrafik att gentemot AB Transitio företräda regionen i arbetet med att avropa, anskaffa, förvalta och utveckla ingående Dosto ER1 med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt att ingå hyresavtal.
4. att tidigare beslut om anskaffning av Dosto ER1-fordon (del av Tidigare Besluten, såsom definierat nedan) ersätts av detta beslut.

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. att ingå uppdragsavtal med AB Transitio som ger AB Transitio uppdraget att avropa och anskaffa 0,5 Dosto ER1-fordon med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt upphandla därtill hörande finansiering.
2. att ingå ett borgensåtagande såsom för egen skuld (proprieborgen) upp till 110 miljoner kronor jämte därpå löpande ränta och kostnader för den upphandlade finansieringen.
3. att ge i uppdrag samt befullmäktiga Mälardalstrafik att gentemot AB Transitio företräda regionen i arbetet med att avropa, anskaffa, förvalta och utveckla ingående Dosto ER1 med tillhörande högvärdeskomponenter och strategisk utrustning samt att ingå hyresavtal.
4. att tidigare beslut om anskaffning av Dosto ER1-fordon (del av Tidigare Besluten, såsom definierat nedan) ersätts av detta beslut.

Beskrivning av ärendet**Finansiering**

Borgensåtagandet i sig innebär ingen kostnad för Region Östergötland så länge Mälardalstrafik följer avtalet med Transitio. Kostnadsökningen avseende leasing samt drift och underhåll av de

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

nya fordonen fördelas i enlighet med den i samverkansavtalet beslutade kostnadsfördelningsmodellen.

Bilagor

- Styrelseärende_§ 04_250117_ Anskaffning av ER1-fordon
- Protokollsutdrag § 04 _Extra styrelsesammanträde Mälardalstrafik 250117_Anskaffning av ER1-fordon
- Ägarrådsärende_§ 07_250212_Anskaffning av 13 fordon Dosto ER1
- Utdrag § 07_Ägarråd Mälardalstrafik 250212_Anskaffning av 13 fordon Dosto

Justering

--	--

§101

Sammanträdestider 2026 för regionfullmäktige

Dnr: RÖ 2025/4873

Regionfullmäktiges beslut

1. att fastställa sammanträdesdagar för regionfullmäktige år 2026 enligt följande:

24 februari
22 april
17 juni
22 oktober
3 november
26 november

Regionledningskontorets förslag till beslut

1. att fastställa sammanträdesdagar för regionfullmäktige år 2026 enligt följande:

24 februari
22 april
17 juni
22 oktober
3 november
26 november

Beskrivning av ärendet

Regionledningskontoret har arbetat fram ett förslag till sammanträdesdagar för år 2026 för regionstyrelsen, nämnder och regionfullmäktige.

Förslaget till sammanträdesdagar för 2026 är framtaget utifrån av politiska ledningsgruppen utarbetade principer.

Sammanträdesdagarna 22 oktober och 3 november är förslagna utifrån att 2026 är ett valår.

Utkast med förslag för tider för nämnder och styrelsen bifogas, dessa är inte beslutade utan respektive organ fattar beslut om sina egna sammanträdestider.

Justering

--	--

§102

Medborgarförslag Gör kollektivtrafik gratis för ungdomar upp till 25 år och studerande utan inkomst

Dnr: RÖ 2025/507

Regionfullmäktiges beslut

1. a t t avslå medborgarförslaget.

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. a t t avslå medborgarförslaget.

Förslag till beslut på sammanträdet

Jan Owe-Larsson (M) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag att avslå medborgarförslaget.

Inlägg

Tobias Holmberg (V) gör inlägg.

Beslutsgång

Ordförande föreslår följande beslutsgång:

Jan Owe-Larssons yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag ställs under prövning.

Förslaget till beslutsgång godkänns.

Ordföranden ställer Jan Owe-Larsson yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag under prövning och finner att yrkandet vinner bifall.

Beskrivning av ärendet

I medborgarförslaget föreslås regionfullmäktige besluta att ge ungdomar upp till 25 år och studerande utan inkomst möjlighet att resa avgiftsfritt i kollektivtrafiken, alternativt att besluta att göra kollektivtrafiken billigare för samma målgrupp. I medborgarförslaget framhävs främst kollektivtrafikens klimatfördelar samt att förslaget skulle ge positiva samhällseffekter genom att färre skulle ta bilen. Det är självklart angeläget att så många som möjligt kan resa med kollektivtrafiken. Generellt visar forskningen att försök med avgiftsfri kollektivtrafik visserligen ökar resandet med kollektivtrafiken, men en stor del av den ökningen är resenärer som annars skulle ha gått eller cyklat. Kollektivtrafiken har idag en utmanande situation då kostnaderna ökat kraftigt utifrån inflation med mera.

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Östgötatrafiken som ansvarar för kollektivtrafiken i Östergötland, finansierar sin verksamhet till cirka 54 procent via skattebidrag från Region Östergötland och resterande kommer främst från biljettintäkter. Priserna i kollektivtrafiken sätts för att nå en balans mellan kostnader, intäkter och resande. Om priserna sänks - eller avgiftsfri kollektivtrafik införs - minskar intäkterna, vilket då ökar behovet av att skjuta till ytterligare skattemedel, alternativt dra ner trafikutbudet. Östgötasamverkan vill självklart bidra till att så många som möjligt kan resa med kollektivtrafiken, men vi kommer främst att fokusera på att utöka trafiken och tillse att de linjer som redan finns kan fortsätta att upprätthållas.

Justering

--	--

§103

Medborgarförslag TBE-vaccin ska vara subventionerat och kostnadsfritt

Dnr: RÖ 2025/833

Regionfullmäktiges beslut

1. att avslå medborgarförslaget.

Regionstyrelsens förslag till beslut

1. Att tillstyrka regionfullmäktige att avslå medborgarförslaget.

Annicki Oscarsson (KD) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag att avslå medborgarförslaget.

Beslutsgång

Ordförande föreslår följande beslutsgång:

Annicki Oscarssons yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag ställs under prövning.

Förslaget till beslutsgång godkänns.

Ordföranden ställer Annicki Oscarssons yrkande att bifalla regionstyrelsens förslag under prövning och finner att yrkandet vinner bifall.

Beskrivning av ärendet

I medborgarförslaget föreslås att TBE-vaccin ska vara subventionerat och kostnadsfritt för invånare i Region Östergötland, med hänvisning till sjukdomens utbredning och riskbild i länet. Region Östergötland erbjuder i dag kostnadsfri grundvaccination mot TBE för barn och ungdomar, som en riktad folkhälsoinsats för att skydda grupper som bedöms vara särskilt sårbara. Under 2023 genomfördes även en tillfällig satsning där vuxna erbjöds subventionerad grundvaccination. Den satsningen avslutades på grund av regionens ekonomiska läge. För närvarande finns inget beslut om att återinföra subventionen för vuxna. Region Östergötland följer Folkhälsomyndighetens vägledning och utvärderar kontinuerligt behovet av ytterligare insatser baserat på smittspridning, medicinska prioriteringar och tillgängliga resurser. Vi tackar för ditt engagemang i en viktig fråga för folkhälsan i regionen.

Justering

--	--

§104

Interpellation Uteblivna vårdbesök och potentialen med ny teknik

Dnr: RÖ 2025/4081

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar

1. att interpellationen anses ställd och besvarad.

Sammanträdet

Regionfullmäktige medger att Richard Kullberg (C) får ställa följande interpellation:

”I fjol uteblev 75 300 patienter från en provtagning eller ett vårdbesök hos Region Östergötland. 13 270 patienter uteblev från en tid hos en läkare inom specialistvård. Där kostar varje besök i snitt 6 223 kronor. Totalsumman för uteblivna vårdbesök i regionen ligger på 82 579 210 kronor.” Det här är siffror och summor som framkom i ett NT-reportage nyligen.

Inbokade besök där ingen dyker upp utgör en stor utmaning för sjukvården och påverkar Regionen Östergötlands budget. Uteblivna vårdbesök påverkar också den totala tillgängligheten till vård och kan i slutändan drabba de patienter som uteblir väldigt negativt. Därför är det min övertygelse att regionen måste arbeta proaktivt med frågan. Region Skåne har påbörjat ett pilotprojekt för att med hjälp av AI identifiera individer med hög risk att utebli från sina besök och för att utveckla preventiva strategier.

Med anledning av ovanstående frågar jag ansvarigt regionråd:

- Pågår det arbete inom vår region för att nyttja ny teknologi, såsom AI, för att utvärdera och hantera uteblivna vårdbesök?
- Vilka faktorer identifieras idag som de största anledningarna till att patienter uteblir från sina besök?
- Hur arbetar regionen (metoder och strategier) för att adressera dessa uteblivna besök?
- Hur mäts effektiviteten av de strategier som redan används för att minska antalet uteblivna besök?”

Andreas Westöö (L) besvarar interpellationen med följande:

”Interpellanten ställer ett antal frågor om uteblivna vårdbesök. Frågorna besvaras nedan:

Pågår det arbete inom vår region för att nyttja ny teknologi, såsom AI, för att utvärdera och hantera uteblivna vårdbesök?

Inom regionen har det under många år pågått arbete för att minska antal uteblivna och sent avbokade besök i syfte att förbättra tillgängligheten samt öka nyttjandegraden av befintliga

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

resurser. Exempel på sådana arbeten är "Överenskommen tid" med olika valbara erbjudande om tider till besök, ex via 1177.se eller telefonsamtal, samt möjligheten för patienter att boka egen tid för besök via Webbtidbok.

Utvärderingar som gjorts i verksamheter som infört metoder för "Överenskommen tid" i syfte att minska uteblivna besök, har visat på goda effekter. Dock har inte AI specifikt använts för att utvärdera och/eller analysera data.

Vilka faktorer identifieras idag som de största anledningarna till att patienter uteblir från sina besök?

Någon registrering av orsaker av uteblivande eller sena avbokningar till besök görs inte och kan därför inte tas fram statistik kring. Orsaker som bland annat anges är egen eller närståendes akut uppkommen situation, att brevkallelser inte kommit fram eller att tiden glömts bort eller av andra orsaker missats till exempel vid sjukdom som påverkar den kognitiva förmågan.

Hur arbetar regionen (metoder och strategier) för att adressera dessa uteblivna besök?

I regionens beställning till produktionsenheterna för sjukvård samt i regelböcker för vårdval anges krav på arbete i syfte att öka möjlighet till bokningsbara webbtider för patienten, tillhandahålla SMS-påminnelse före bokat besök, alternativt nyttja digital kommunikation med patient via "Personalverktyget på 1177" för att säkerställa att tiden passar. Krav finns också att ha avsatt resurs och styrning som ger förutsättningar för en kvalitetssäkrad och effektiv förvaltning samt utveckling av innehåll i de e-tjänster som används. Patienten ska också inom högst 14 kalenderdagar efter remissankomst eller beslut om behandling/åtgärd, via kallelse eller vid direktkontakt erbjudas datum och klockslag till besök (benämns "Tid direkt").

Målrelaterad ersättning för tillgänglighet utgör också del i regionens strategi för att förbättra tillgängligheten. I denna anges både faktiska målvärden samt målnivåer för förbättrad tillgänglighet.

I regiongemensamma riktlinjer för hantering av tillgänglighet inom såväl den specialiserade somatiska vården som inom psykiatri, beroende och habilitering samt primärvård anges metoder för att minska uteblivna besök samt i vilka fall sådana ska registreras.

Hur mäts effektiviteten av de strategier som redan används för att minska antalet uteblivna besök?

Uteblivna och sent avbokade besök mäts i verksamheten via införandet av produktionsplanering och kapacitetsstyrning. Inom ramen för HSN:s beställning av hälso- och sjukvård till produktionsenheterna samt i vårdval och upphandlade avtal följs på olika sätt.

Inlägg

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Richard Kullberg (C) och Andreas Westöö (L) gör inlägg.

Justering

--	--

§105

Interpellation Uppföljning välfärdsbrottslighet

Dnr: RÖ 2025/4109

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar

1. att interpellationen anses ställd och besvarad.

Sammanträdet

Regionfullmäktige medger att Richard Kullberg (C) får ställa följande interpellation:

” Med anledning av interpellationsdebatten den 24 april och med tydlig referens till den interpellation som undertecknad tidigare inlämnade och som debatterades här i november 2023 vill jag belysa den allvarliga och fortsatt eskalerande frågan om välfärdsbrottslighet som drabbar alla seriösa vårdgivare.

Sedan min interpellation i november 2023 har min oro med beklaglig tydlighet besannats (runt om i landet). Nyhetsflödet fortsätter att vittna om hur brottslighetens nät breder ut sig och nu även snärjer in sig i nya områden, såsom assistansbolag – en utveckling som skapar en djupt oroande situation och en bitter eftersmak för alla seriösa och laglydiga aktörer inom vår region.

Min tidigare interpellation berörde bland annat frågan om Region Östergötland då hade identifierat och/eller polisanmält potentiella fall av välfärdsbrott såsom misstankar om penningtvätt via exempelvis privata tandläkarkliniker, vårdcentraler eller vaccinationscentraler. Det svar som då gavs var tydligt negativt – inga sådana anmälningar fanns dokumenterade.

Med anledning av ovanstående frågor jag ansvarigt regionråd:

- Har det sedan november 2023, och i synnerhet i ljuset av den senaste tidens avslöjanden, framkommit någon ny information, indikationer eller signaler inom Region Östergötlands verksamhetsområde som antyder en annan verklighet i vår egen region?
- Har vi identifierat brottslighet inom välfärdssektorn?”

Andreas Westöö (L) besvarar interpellationen med följande:

” Interpellanten har ett antal frågor om uppföljning av välfärdsbrottslighet. De två frågorna besvaras nedan.

- Har det sedan november 2023, och i synnerhet i ljuset av den senaste tidens avslöjanden, framkommit någon ny information, indikationer eller signaler inom Region Östergötlands verksamhetsområde som antyder en annan verklighet i vår egen region?
- Har vi identifierat brottslighet inom välfärdssektorn?

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Bakgrund

Inledningsvis konstateras att Region Östergötland beslutat att definiera välfärdsbrott och oegentligheter som "När en aktör, företag, förening eller privatperson, otillbörligen utnyttjar kommuners och regionens välfärdssystem för egen vinning". Begreppet inkluderar bedrägerier där den agerande har lämnat felaktiga uppgifter, inte följer lagar och/eller villkor i exempelvis avtal. Detta kan leda till felaktiga utbetalningar i form av bidrag men avser också felaktigheter vid köp av produkter och tjänster.

Regionstyrelsen beslutade i augusti 2024 (RÖ 2023/11896) att ge regiondirektören i uppdrag att genomföra de åtgärder som föreslås i utredningsrapporten "Region Östergötlands arbete för att motverka brott inom välfärden" (RÖ 2023-11896). Under hösten 2024 fick centrumchef Inköp, Service och logistik i uppdrag att ansvara för en sammanhållande funktion i regionen. Arbetet sker inom befintliga uppdrag och inga extraresurser har tillsatts.

Sedan uppdragets erhöles har en rad åtgärder genomförts för att motverka och identifiera välfärdsbrott och oegentligheter inom Region Östergötland. Fokus har inledningsvis varit att förstärka regionens arbete genom att

- Etablera en strategiskt sammanhållande funktion för välfärdsbrott: Funktionen ska ansvara för att framarbete förslag på politiska beslut, långsiktiga mål och riktlinjer, säkerställa styrning och

intern kontroll med rutiner, mallar, tillhandahålla expert- och metodstöd, genomföra riskanalyser och planera och ansvara för prioriterade granskningar på regionnivå, samverka med kommuner, regioner och myndigheter, samverka med HR-processerna inom regionen.

- Öka nivån av medvetenhet och kunskap i hela organisationen: Genom den strategisk sammanhållande funktionen se till att medvetenheten ökar bland såväl chefer som medarbetare genom bland annat utbildningar avseende förebyggande arbete mot välfärdsbrott.

En övergripande riskanalys har genomförts, från riskområden framtagna av Brottsförebyggande rådet (BRÅ), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) Polismyndigheten och Ekobrottsmyndigheten. Riskanalysen har undersökt välfärdsbrott kopplat till Hälso-och sjukvård & Tandvård. Arbetet fortgår nu enligt framarbetad handlingsplan.

Förebyggande arbete

Region Östergötlands har under våren arbetat med att stärka det förebyggande och strukturerade arbetet mot välfärdsbrott och oegentligheter. Nedan följer exempel på detta:

- o Utbilda och medvetande göra regionens samtliga medarbetare bl a genom framarbetad en film med tillhörande APT material samt framarbetat information på regionens intranät. Information har givits i en rad forum under maj månad.
- o Infört tipsfunktionen "Tipsa" så att medarbetare och allmänheten kan ge tips till på eventuella välfärdsbrott eller oegentligheter till Region Östergötland

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

- o Genomlys och se över regionens allmänna villkor, kategorimallar och förslag till korrigeringar, avtal och överenskommelse om hälso- och sjukvården, "Avtal och överenskommelse om tandvård".
- o Vidareutveckla en strukturerad och enhetlig kontroll och uppföljningsaktiviteter i tillräcklig utsträckning i upphandlingsprocess och leveransuppföljning.
- o Vidareutveckla systemstödet för att stärka arbetet med systematiska kontroller för att upptäcka välfärdsbrott samt fel och oegentligheter. Förslag av fortlöpande analyser och systemstöd.
- o Fortsatt kontinuerlig avtalsuppföljning inom regionens service och logistik tjänster, där relevanta åtgärder vidtas vid avvikelser från avtalade tjänster.
- o Fortsatt regelbundna journalgranskningar av vårdgivare samt händelseorsakad uppföljning.
- o Fortsatt att inom tandvård arbeta med löpande kontrollerar för att kontrollera att vårdgivarna är anslutna till Försäkringskassan och det statliga tandvårdsstödet. Fullföljande arbete med förhandsbedömningar inom regionens tandvårdsstöd och fakturagranskningar.

Upptäcka och åtgärda

Jämfört med år 2023 så har Region Östergötland en ökad medvetenhet kring frågor gällande välfärdsbrott. Dock är det ännu en utmaning att ge en heltäckande bild från hela Region Östergötlands samlade arbete. Exempel på åtgärder som vidtagits där information och/eller signaler visat på välfärdsbrott eller oegentligheter:

- o Regionen Östergötland arbetar fortlöpande med leverans och avtalsuppföljning. Regionen har vidtagit såväl krav på återbetalning, vite och skadestånd. I juni 2024 hävde Region Östergötland ett avtal, då det kommit till regionens kännedom att företrädare för företag dömts för bokföringsbrott och belagts med näringsförbud. Vid identifiering av olika hinder har även förändring avtalsvillkor genomförts.
- o I januari 2025 gjordes journalgranskningar av ett antal privata vårdcentraler, vilket glädjande nog visade på god vård av hög kvalitet utan några felaktigheter.
- o Under första kvartalet 2025 genomfördes också en fördjupad avtalsgranskning och tio leverantörskontroller, med fokus på särskilt utsatta riskbranscher. Resultatet påvisade fyra godkända leverantörer vid revisioner, sex där extra undersökningar kommer vidtas samt två som

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

visar på mer allvarliga avvikelser av olika slag. För de två icke godkända revisionerna har fördjupade utredning påbörjats.

- o Samtliga fakturor kopplade till hyrsjuksköterskor och hyrläkare kontrolleras. Kontrollen sker innan utbetalning, då det är enklare att nå framgång med rättelse/åtgärder innan utbetalning skett. Under helåret 2024 innehöll 19% av antalet fakturor innehöll felaktigheter. Värde av felaktigt fakturerat belopp uppgick till 2,99 Msek.
- o Inom tandvården har vid de löpande kontrollerna upptäckts att vårdgivarna blivit avanslutna till Försäkringskassan och det statliga tandvårdsstödet. En handfull vårdgivare har blivit avanslutna som vårdgivare för Region Östergötlands tandvårdsstöd.
- o Genom förhandsbedömningarna inom regionens tandvårdsstöd stoppas felaktiga behandlingar. Fakturagranskningar återkrävs felaktigt fakturerad ersättning inom regionens tandvårdsstöd.
- o Ett ändrat ersättningsystem har införts inom vårdval primärvård, avseende vem som får stå för kostnaden för digitala utomlänsbesök. Tidigare fakturerades hälso- och sjukvårdsnämnden från andra regioner, nu belastas varje vårdcentral för kostnaden för de digitala utomlänsbesök som deras listade befolkning gör, om det överstiger en viss kvot. Därmed har incitament tagits bort för att en vårdcentral systematiskt hänvisa listade patienter till en nationell digital tjänst, för att få betalt ur två system.
- o Inom vårdval hudsjukvård togs hyperhidrospatienterna bort från vårdval, genom en revidering av regelboken. Patienterna får idag sin vård via den regiondrivna hudsjukvården och i uppdrag via Beställningen. Detta innebär att Region Östergötland idag på ett bättre sätt har möjlighet att styra att vård ges till patienter med högst medicinsk prioritet.”

Inlägg

Richard Kullberg (C) och Andreas Westöö (L) gör inlägg.

Justering

--	--

§106

Interpellation Avvecklingen av ledsagarservice på Universitetssjukhuset i Linköping

Dnr: RÖ 2025/4678

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar

1. att interpellationen anses ställd och besvarad.

Sammanträdet

Regionfullmäktige medger att Anna Johansson (S) får ställa följande interpellation:

2017 inleddes ett samarbete mellan Region Östergötland och föreningen Funktionsrätt avseende ledsagarservice på US. Avtalet innebar att Funktionsrätt åtog sig att möta upp patienter som så önskade och behövde för att ledsaga dem till den vårdenhet de skulle besöka. Ledsagningen kunde också vara tillbaka från vårdenheten till entrén där ledsagaren kunde fungera som stöd och sällskap i väntan på sjuktransporten hem igen.

I september förra året beslutade majoritetsstyret att inte förlänga IOP-avtalet med Funktionsrätt. Som skäl i utredningen som ligger till grund för beslutet var bland annat att det inte gick att hitta andra finansiärer och att regionen inte har ett arbetsmarknadspolitiskt uppdrag. Styret sparade en miljon på att avsluta samarbetet, men beslutet innebar också att nio personer blev av med sina jobb, en uppskattad ledsagarservice på US försvann och en större arbetsbörda lades ut på vårdenheterna.

Avtalet med Funktionsrätt och ledsagarservice var ett sätt för regionen att bidra till en mer inkluderande arbetsmarknad med möjlighet för fler att bidra med värdeskapande insatser. Vi är en stor offentlig arbetsgivare och med det följer ett särskilt ansvar, inte minst sett till socialt ansvarstagande och möjligheter att skapa tillgängliga arbetsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning i samverkan med civilsamhället. Beslutet om att avveckla istället för att utveckla är ett steg i motsatt riktning.

Med anledning av detta vill jag ställa följande frågor till ansvarigt regionråd:

I vilken omfattning har arbetsbördan ökat för vårdpersonalen när ledsagarservice försvann?

Hur stor bedömer du att besparingen blir för regionen i stort om man tar hänsyn till den interna kostnaden för ledsagning via transporttjänst?

Håller du med om att regionerna har ett ansvar i att skapa arbetsmöjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden?

Hur ser du på samverkan med civilsamhället i syfte att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att få ett jobb?

Hade det inte varit möjligt att vidareutveckla samarbetet kring ledsagarservice med civilsamhället för att omfatta samtliga sjukhus?

Andreas Westöö (L) besvarar interpellationen med följande:

Justering

--	--

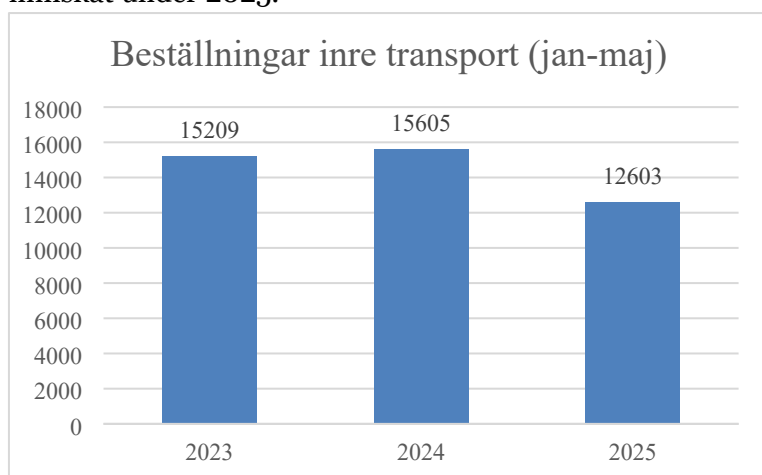
Interpellanten har ställt ett antal frågor om gällande avvecklingen av ledsagarservice på Universitetssjukhuset. De fem frågorna besvaras nedan.

Ledsagarservice startade 2017 med medel från Arvsfonden, samordningsförbundet centrala samt nuvarande finansiärer Region Östergötland (RÖ), Arbetsförmedlingen (AF) samt Försäkringskassan (FK). Under åren har Arvsfonden och samordningsförbundet dragit sig ur samarbetet och stödet från AF har succesivt minskat. Mot bakgrund av att möjligheter till extern finansiering, som var en förutsättning för tjänsten, inte finns idag. I september 2024 togs därför beslutet att inte förlänga avtalet med Funktionsrätt.

I utredningen inför beslutet visade att liknande ledsagarverksamhet finns vid två sjukhus i Sverige. Det är Sundebyns sjukhus som har ett arvsfondsprojekt och Umeå som har regionanställda entrévärdar. Vid övriga sjukhus sker ledsagning av intern transport-verksamhet och vårdpersonal även om många sjukhus har Rödakors-vårdar som ger visst vägledningsstöd.

1. I vilken omfattning har arbetsbördan ökat för vårdpersonalen när ledsagarservice försvann?

Inre transport på sjukhus föranleds oftast av att patienten är i behov av personal med vårdkompetens under transporten. Verksamheten ansvarar för transport av patienten. Statistik för patienttransporter för 2023, 2024, och 2025 visar att antalet beställningar av ledsagning har minskat under 2025.

2. Hur stor bedömer du att besparingen blir i stort om man tar hänsyn till den interna kostnaden för ledsagning via transporttjänst?

Orsaken till beslutet om att inte förlänga IOP med Funktionsrätt är inte ekonomiskt, utan förändrade förutsättningar, som beskrivits ovan, samt behovet av likvärdiga villkor i hela regionen. Kostnaden för verksamheter som anlitar inre logistik (transport) för ledsagning är 218 kr per ledsagning där kostnaden belastar den vårdinrättning patienten besöker. Behovet av att anlita inre logistik för ledsagningstjänst skiljer sig åt mellan olika verksamheter och de patientgrupper som besöker dem. Antalet beställningar, och därmed kostnaden, har minskat ca 20% mellan 2024 och 2025 (se ovan).

3. Håller du med om att regionerna har ett ansvar i att skapa arbetsmöjligheter för personer som står långt från arbetsmarknaden?

Hela samhället, men särskilt offentlig verksamhet, har ett ansvar att inkludera personer som står långt från arbetsmarknaden, i den mån det är praktiskt möjligt. Personer med funktionsnedsättning bör, så långt det är möjligt, beredas möjlighet att bidra med sina kompetenser på arbetsmarknaden.

4. Hur ser du på samverkan med civilsamhället i syfte att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning att få ett jobb?

Civilsamhället spelar en viktig roll, inte minst för personer med olika former av funktionsnedsättning när det gäller bland annat social inkludering och ett aktivt och meningsfullt liv. När det gäller stöd till arbete är detta i första hand Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans ansvar. Region Östergötland ställer sig positiva till att vara en möjliggörande part, men ska inte ersätta andra aktörer i detta arbete.

5. Hade det inte varit möjligt att vidareutveckla samarbetet kring ledsagarservice med civilsamhället för att omfatta samtliga sjukhus?

Region Östergötland ska arbeta för en jämlik vård. Ledsagarservice kunde endast beställas för besök på US. Vid Vrinnevisjukhuset och Motala Lasarett har ledsagning utförts av intertransport, vårdpersonal och Rödakorsvårdar. Det IOP som Region Östergötland hade med Funktionsrätt avsåg endast kostnaderna för verksamhet på US. Funktionsrätt har inte uttryckt att de hade tankar om att utveckla verksamheten till VIN och Motala.

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

I vårt ansvar som region ingår att göra vården likvärdigt tillgänglig för alla. Den riktlinje som gäller för ledsagning från och med 1 mars 2025 tydliggör vilket ansvar verksamheterna inom regionen har samt vilka rutiner som ska användas när en patient behöver hjälp att ta sig till exempel från entrén till ett väntrum. Nu gäller samma rutiner för alla tre sjukhusen.

Inlägg

Anna Johansson (S) och Andreas Westöö (L) gör inlägg.

Justering

--	--

§107

Interpellation Från beslut till reträtt- vad kostade vårdvalet som aldrig blev av?

Dnr: RÖ 2025/5329

Regionfullmäktiges beslut**Regionfullmäktige beslutar**

1. att interpellationen anses ställd och besvarad.

Sammanträdet

Regionfullmäktige medger att Jonas Söderlund (V) får ställa följande interpellation:

På hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde i mars beslutades att ge hälso- och sjukvårdsdirektören i uppdrag att ta fram en regelbok för att möjliggöra ett vårdval inom ortodonti för barn och unga. Vänsterpartiet yrkade då avslag och reserverade sig, med hänvisning till att vårdval inom denna typ av specialisttandvård riskerar att leda till högre kostnader, ökad administration och en mer ojämlik vård.

Trots våra invändningar valde majoriteten att gå vidare. Först efter beslut inleddes ett omfattande analysarbete av risker och konsekvenser av redan taget beslut. På HSN den 3:e juni valde majoriteten och backa, beslutet om regelboken beslutades att upphävas, då både risk- och konsekvensanalyser bekräftat de risker Vänsterpartiet varnat för redan från början.

Att först fatta beslut – och därefter analysera riskerna – är inte bara en oansvarig arbetsmetod, det innebär även att resurser läggs på ett arbete som kunde ha undvikits. Detta kostar i form av tjänstetid, utredningsresurser och förtroende för den politiska styrningen.

Mot denna bakgrund ställer jag följande frågor till Hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande:

1. Hur mycket tid och pengar har hittills lagts på ett vårdval som nu skrotas?
2. Varför togs beslutet innan riskerna analyserats – och hur ser ordföranden på att det nu måste rivas upp?
3. Vilket politiskt ansvar tar nämnden för att ha drivit igenom ett beslut som man nu tvingas backa från?
4. Vad görs för att undvika att nämnden fattar nya beslut utan ordentligt underlag?

Justering

--	--

Fredrik Sjöstrand (M) besvarar interpellationen med följande:

Interpellanten ställer frågor om beslutsprocessen kring vårdval ortodonti (tandreglering).

Bakgrunden är att hälso- och sjukvårdsnämnden i mars i år fattade beslut om att uppdra åt hälso- och sjukvårdsdirektören att ta fram förslag till en regelbok för auktorisation av vårdvalsverksamhet inom ortodonti för barn och unga. I beslutsunderlaget framgår att en konsekvensanalys skulle tas fram inför beslut om regelbok, vilket regionstyrelsen också fattade beslut om samma månad.

När konsekvensanalysen presenterades visade den att införande av ett fritt vårdval inom ortodonti för barn och unga skulle få betydande påverkan för Folktandvården.

Folktandvården har därutöver tagit fram en handlingsplan för köavveckling för ortodonti för barn och unga inom 1-2 år.

Sammantaget gjorde detta att hälso- och sjukvårdsnämnden på sitt sammanträde i juni beslutade 1) att beslut (§ 16/2025) om *framarbetande av regelbok upphävs*, och 2) att uppdra åt hälso- och sjukvårdsdirektören att *följa upp tillgängligheten och köavvecklingen inom ortodonti för barn och unga*.

Nedan följer mina svar på interpellantens frågor.

Hur mycket tid och pengar har hittills lagts på ett vårdval som nu skrotas?

Inför beslut om regelbok behöver alltid en konsekvensanalys tas fram, för att just belysa risker och konsekvenser. I det här fallet valde vi att upphäva beslutet om framarbetande av regelbok, utifrån vad analysen visade.

Jag har ingen uppgift om hur mycket tid och pengar som lagts för att ta fram själva konsekvensanalysen. Men jag vill understryka att den behövde tas fram oavsett, för utan den hade vi inte möjlighet att fatta ett välgrundat beslut. Östgötarnas bästa måste vara i fokus, snarare än ett notoriskt motstånd till vårdval.

En positiv följd av att frågan uppmärksammas är att Folktandvården nu har tagit fram en handlingsplan för att avveckla kön till ortodonti för barn och unga inom 1–2 år.

Varför togs beslutet innan riskerna analyserats – och hur ser ordföranden på att det nu måste rivas upp?

Beslutsprocessen har följt den ordning som vi har i Region Östergötland.

Justering

--	--

I Östgötasamverkans förslag till budget för 2026-2028 ligger dock ett uppdrag om att ta fram principer för val av driftsformer för vårdverksamhet och stödfunktioner. Jag tror att det finns skäl att klargöra och underlätta vid överväganden kring val av olika avtals- och driftsformer och jag ser fram emot att regionstyrelsen återkommer i den frågan.

Som ordförande i hälso- och sjukvårdsnämnden menar jag att det är en styrka att fatta beslut utifrån noggrant framtagna underlag. Ibland får vi kritik för att inte se till just vad risk- och konsekvensanalyser visar inför beslut. I det här fallet bevisar nämnden motsatsen.

Vilket politiskt ansvar tar nämnden för att ha drivit igenom ett beslut som man nu tvingas backa från?

Nämnden har ansvar för alla beslut som fattas. Jag vill påstå att nämnden i allra högsta grad har tagit ett politiskt ansvar genom att inte införa vårdval inom ortodonti, då detta hade fått betydande påverkan för Folk tandvården enligt den konsekvensanalys som tagits fram.

Vad görs för att undvika att nämnden fattar nya beslut utan ordentligt underlag?

Frågan blir lite lustigt ställd då nämnden fattat beslut i den här frågan just utifrån ordentligt underlag. Vänsterpartiet och interpellanten ville däremot inte att det skulle tas fram något underlag överhuvudtaget, enligt inlämnad protokollsanteckning i samband med beslutet i mars.

Inlägg

Jonas Söderlund (V) och Fredrik Sjöstrand (M) gör inlägg.

§108

interpellation Begränsningar kring digitala vårdbesök

Dnr: RÖ 2025/5330

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar

1. att interpellationen anses ställd och besvarad.

Sammanträdet

Regionfullmäktige medger att Linus Emmoth (S) får ställa följande interpellation:

I rapporten När vården blev en vinstmaskin, skriven av Daniel Mathisen, visas att kostnaderna för digital vård har ökat kraftigt i regionen, vilket bidragit till ett växande ekonomiskt underskott för primärvården. Samtidigt har regionens vårdcentraler fått allt större ekonomiska påfrestningar, där 30 av 33 regiondrivna vårdcentraler gick med underskott under 2023. Digital vård kan vara ett viktigt komplement till primärvården, men nuvarande ersättningssystem har lett till en dyr och påfrestande situation ekonomiskt. Det är därför av vikt att regionstyret klargör hur de avser att hantera dessa utmaningar och säkerställa att primärvården inte fortsätter att urholkas ekonomiskt. Andra regioner, exempelvis Stockholm, har visat att det finns alternativa lösningar för att hantera de ökande kostnaderna för digital vård. Genom att sänka ersättningen för enklare vårdbesök på videolänk, där privata vårdgivare tidigare har kunnat plocka ut stora ersättningar, har Region Stockholm kunnat begränsa utgifterna. I andra regioner har man vidtagit åtgärder i form av ställa krav på fysisk närvaro och införa tak på antalet digitala vårdbesök per vårdgivare i syfte att främja kvalitet i större utsträckning än kvantitet.

Med anledning av detta vill jag ställa följande frågor till ansvarigt regionråd:

- Har styret övervägt att sänka ersättningsnivåerna för enklare digitala vårdbesök, i likhet med Region Stockholm, för att begränsa kostnadsökningen?
- Har styret övervägt att införa ett tak på antalet digitala vårdbesök per vårdgivare och kräva en fysisk närvaro för vårdgivare, i syfte att begränsa kostnadsökningen?
- Vilka åtgärder avser regionstyret att vidta för att säkerställa att digital vård integreras på ett sätt som inte dränerar den övriga primärvården på resurser?
- Hur arbetar regionstyret för att skapa en mer hållbar ersättningsmodell där digital vård stärker primärvården och säkerställer att den blir behovsstyrd?

Fredrik Sjöstrand besvarar interpellationen med följande:

Interpellanten ställer ett antal frågor kopplat till ersättningssystem för digitala vårdbesök. Interpellanten utgår från en scenariobeskrivning som finns i Region Stockholm men inte i Region Östergötland. Ersättningssystemet för primärvården i Östergötland är byggt på ett helt

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

annat sätt än vad som beskrivs i interpellationen. Vad gäller digital vård i primärvården finns det om tre olika företeelser:

- **Digital vård** till listad patient som erbjuds av den vårdcentral där patienten är listad.
- **Digital inomlänsvård** som erbjuds av annan vårdcentral än där patienten är listad.
- **Digital utomlänsvård** som erbjuds av en vårdcentral utanför länet.

De förändringar som föreslås i interpellationen handlar om regelverket för digital inomlänsvård, vilket inte finns i Östergötland eftersom det inte finns några ersättningar som kan finansiera detta. Det som finns i Östergötland och som kostar pengar är digital utomlänsvård, men den kan inte regleras på det sätt som föreslås.

Vid digitala utomlänsbesök faktureras Region Östergötland av vårdregionen som i sin tur ersätter den digitala vårdgivaren. Såsom Riksavtalet för närvarande är utformat kan inte hemregionen formulera egna tak för hur mycket ersättning som får utbetalas. Region Östergötland kan inte heller bryta mot patientlagen som ger patienten rätt att söka öppenvård över hela landet.

Som ett led i att hantera kostnader för digitala utomlänsbesök har Region Östergötland sedan 2024-06-01 infört en ersättningsmodell inom vårdval primärvård där vårdleverantörer står kostnaden för digitala utomlänsbesök utförda av vårdcentralens listade patienter om dessa överskrider ett normalvärde (0,25 besök/per listad). Detta efter att vi konstaterade att patienter, listade på några vårdcentraler som drivs av en koncern som också erbjuder digital utomlänsvård, använde digitala utomlänsvård levererade från samma koncern i en omfattning som överstiger vad som kan anses normalt.

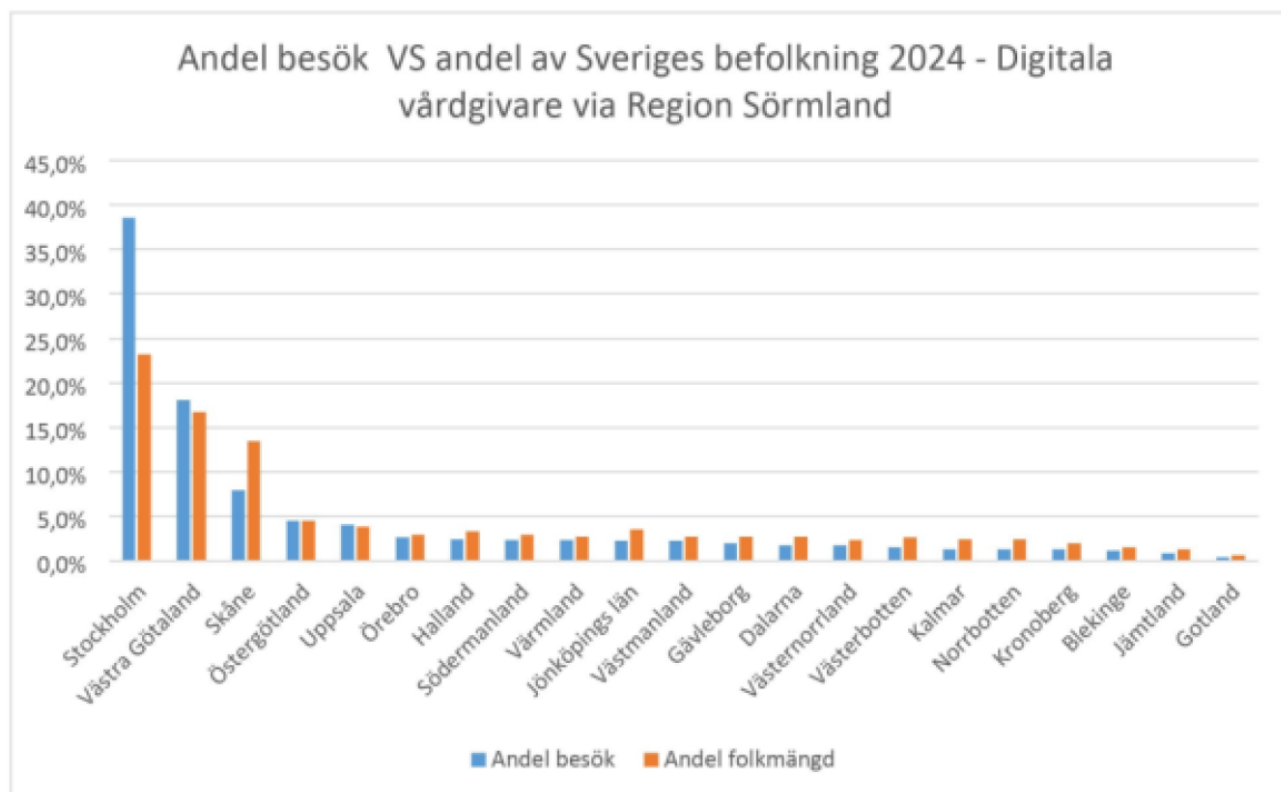
Förutom ovanstående undantag så finansieras den digitala utomlänsvården direkt av hälso- och sjukvårdsnämnden och ger därför inga direkta avdrag för just primärvården, däremot så begränsar det givetvis nämndens möjligheter att prioritera annan vård.

Hälso- och sjukvårdsnämndens kostnader för digital utomlänsvård var 42 miljoner kronor 2024, vilket motsvarar 0,27% av nämndens budget. Under de senaste åren har kostnadsutvecklingen för digital utomlänsvård stagnerat och mellan 2023 och 2024 minskade den med 2,3%. Under början av 2025 ser vi däremot en mindre uppgång.

Vid en nationell jämförelse av konsumtionen av digital utomlänsvård så motsvarar östgötarnas andel av konsumtionen i stort sett vår andel av Sveriges befolkning, d.v.s. vår konsumtion är vare sig särskilt hög eller låg (se nedanstående graf).

Justering

--	--

Om man ser digital utomlänsvård som något problematiskt så framstår Region Stockholm däremot som rena skräckexemplet. Där är också kostnaderna för digital utomlänsvård stigande utifrån de förändringar av ersättningssystemet som den socialdemokratiska ledningen har gjort och som lyfts fram i interpellationen. Däremot så är kostnaderna för digital inomlänsvård fallande på grund av samma förändring d.v.s. den digitala vården i Region Stockholm håller på att konvertera från inomlänsvård till utomlänsvård vilket skapar problem, bland annat för att vården journalförs i en annan region (Sörmland) och möjligheten att följa upp vårdens kvalitet för Region Stockholm minskar.

Regioner som Skåne, Jönköping och Kalmar framstår däremot som bättre exempel, dock ska man vara medveten om att Skåne har en ganska stor marknad för digital inomlänsvård vilket har varit en medveten strategi för att minska den digitala utomlänsvården.

Utifrån ovanstående resonemang ger jag följande svar på interpellantens frågor.

Har styret övervägt att sänka ersättningsnivåerna för enklare digitala vårdbesök, i likhet med Region Stockholm, för att begränsa kostnadsökningen?

Justering

--	--

Region Östergötland betalar idag inte ut någon ersättning för digitala inomlänsbesök och kan därför inte sänka ersättningen. Ersättningsnivån för digitala utomlänsbesök regleras utifrån en överenskommelse mellan regionerna som hanteras av SKRs sjukvårdsdelegation och Region Östergötland kan inte ensidigt ändra i ersättningen utan att bryta mot riksavtalet för utomlänsvård och patientlagen.

Har styret övervägt att införa ett tak på antalet digitala vårdbesök per vårdgivare och kräva en fysisk närvaro för vårdgivare, i syfte att begränsa kostnadsökningen?

Eftersom ersättningen för digitala inomlänsbesök är 0 kr så är också taket för antalet digitala vårdbesök också 0 kr och kan därför inte sänkas mer. I dagsläget har Region Östergötland inga avtal med digitala leverantörer annat än med sådana som också finns fysiskt i regionen. Ersättningen för digitala utomlänsbesök regleras utifrån en överenskommelse mellan regionerna som hanteras av SKRs sjukvårdsdelegation och Region Östergötland kan inte ensidigt inför ett tak per vårdgivare eller kräva fysisk närvaro för vårdgivare utan att bryta mot riksavtalet för utomlänsvård och patientlagen.

Vilka åtgärder avser regionstyret att vidta för att säkerställa att digital vård integreras på ett sätt som inte dränerar den övriga primärvården på resurser?

Hälso- och sjukvårdsnämnden ställer i regelboken för vårdval primärvård omfattande krav på vilka digitala tjänster som vårdcentralerna ska erbjuda sina listade patienter (se kapitel 1.5.1). Kraven uppdateras årligen i hälso- och sjukvårdsnämndens revideringsprocess och inkluderar tjänsterna kontakta mig, förnya recept, av/omboka tider, boka tider, erbjuda digitala möten som alternativt till fysiska möten, möjligheten till egenmonitorering, öka möjligheten till bokningsbara webbtider för patienten, erbjudandet av fler stöd- och behandlingsprogram för fler målgrupper av patienter via 1177.se med mera.

För att ytterligare stärka förändringen i riktningen mot mera digital vård så avser Östgötasamverkan att förändra regelverket för 2026 så att privata vårdcentraler ska kunna använda sina egna digitala verktyg till sina egna listade patienter. Detta kommer också ge ett högre förändringstryck för de regiondrivna vårdcentralerna. Genom att otrohetsersättning inte utgår för digitala besök utan bara fysiska besök så säkerställer vi att vårdcentralerna enbart erbjuder sina digitala tjänster sina egna listade patienter. Därmed så säkerställs också den digitala vården integreras i vårdcentralernas samlade vårdutbud.

Ur ett ägarperspektiv driver också regionstyrelsen på för att PVCs vårdcentraler ska ligga i framkant när det gäller den digitala utvecklingen.

Hur arbetar regionstyret för att skapa en mer hållbar ersättningsmodell där digital vård stärker primärvården och säkerställer att den blir behovsstyrd?

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Östgötasamverkan avser inte att utveckla någon särskild ersättningsmodell för digital inomlänsvård utan utvecklingen mot en mera digital vård behöver ske inom ramen för kapitationsersättningen inom vårdval primärvård. Detta för att just säkerställa att den digitala utvecklingen är integrerad med primärvårdens övriga utbud. När det gäller den digitala utomlänsvården så är Östgötasamverkans uppfattning att den nuvarande ersättningsmodellen, som alltså fastställs på rekommendation av sjukvårdsdelegationen, fungerar relativt väl jämfört med de alternativ som hittills har presenterats. Dock har det just nu inletts ytterligare en översyn av regelverket för digital utomlänsvård av sjukvårdsdelegationen och Region Östergötland kommer givetvis att följa den utvecklingen.

I takt med att vårdcentralerna inom vårdval primärvård utvecklar sin digitala tjänster så kommer förhoppningsvis efterfrågan på digitala utomlänsvård ytterligare att minska. Ett sätt att öka drivkrafter för vårdcentralerna i Östergötland att minska efterfrågan på digital utomlänsvård ännu mera skulle kunna vara att ytterligare öka kostnadsansvaret för vårdcentralernas listade patienter. Det finns dock en del negativa effekter av detta varför Östgötasamverkan tills vidare har valt att avstå från en sådan förändring.

Om Region Östergötland skulle vilja skapa drivkrafter för att konvertera digital utomlänsvård till digital inomlänsvård så behöver vi införa en otrohetsersättning motsvarande de nivåer som finns för digital utomlänsvård. En sådan konvertering skulle vara önskvärd på många sätt ur ett styrnings- och ledningsperspektiv samt ur ett dokumentationsperspektiv vilket skulle öka patientsäkerheten. Det skulle dock skapa en marknad för digital inomlänsvård motsvarande den som finns i Region Stockholm vilket vi hittills har saknat i Östergötland. Tills vidare väljer därför Östgötasamverkan att inte gå fram med ett sådant förslag.

Inlägg

Linus Emmoth (S) och Fredrik Sjöstrand (M) gör inlägg.

Justering

--	--

§109

Interpellation Hur går det för region Östergötland att samverka med kommunerna

Dnr: RÖ 2025/5354

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar

1. att interpellationen anses ställd och besvarad.

Sammanträdet

Regionfullmäktige medger att Kerstin Sjöberg (C) får ställa följande interpellation:

För att Östergötlands befolkning ska få en hälso-och sjukvård i balans med behoven, kommer god samverkan mellan region och kommuner att vara allt mer avgörande. Under nuvarande styre (M, KD, L med stöd av SD) verkar samverkan snarare ha gått bakåt.

En utveckling som gått åt fel håll är det ökade antalet vårddagar för utskrivningsklara patienter. Avtalet med kommunerna runt utskrivningsklara patienter sades upp av regionen för ett år sedan. Arbete med att hitta bättre processer lär pågå men i HSNs delårsrapport 04 framgår att antalet vårddagar för utskrivningsklara patienter ökat under början av 2025 vilket är oroande.

Primärvården behöver också stärkas så att dess andel av vårdbudgeten i ett första steg landar på 20 %. Detta för att omställningen till Nära vård med primärvården som nav ska få förutsättningar att kunna stå för kontinuitet, samordningen och personcentrering. Detta är särskilt angeläget för äldre sköra patienter med komplexa vårdbehov. God samverkan mellan regionens specialistsjukvård, vårdcentraler, lasarettens ansluten hemsjukvård (LAH), med kommunernas sjukvård och omsorgsinsatser är nyckeln till god och effektiv vård särskilt vid komplexa vårdbehov.

Psykiatrins verksamheter är pressade och remisserna till åtstörningsvården har stoppats i väntan på utredning av vårdform för patientgruppen. Det gemensamma HVB-hemmet har stängt, utan att en ny plan för den målgruppen har presenterats. Barn-och ungdomspsykiatri (BUP) har den lägsta tillgängligheten till behandling av alla. Människor med psykiatriska sjukdomar och beroendesjukdomar drabbas av hårda neddragningar inom psykiatri. Närvårdsplatser är ett annat exempel där inte några nya platser öppnats i närtid, ett koncept som behöver spridas så att fler Närvårdsplatser kan öppna i hela länet. Detta kräver god samverkan mellan region och kommun. Vad är det som hindrar?

Ofta lyfts Samråd vård och omsorg (SVO), där man på politisk nivå kan samverka. Signaler om låg närvaro har hörts och man kan fråga sig vad det kan tyda på? Diskussionsämnen återkommer och frågan är om det tas några steg framåt? Ger arbetet några resultat under nuvarande ledning? Ledningsgrupp vård och omsorg (LGVO) som är motsvarande tjänstepersonsforum arbetar med samverkansfrågor men utifrån måste man ändå fråga sig om det är något som saknas i mandat för att nå framgång i samverkan?

Justering

--	--

Med anledning av de oroande exemplen ovan frågar jag ansvarigt regionråd:

- Vilka framsteg finns i samverkan mellan region Östergötland och Östergötlands kommuner?
- Vilka åtgärder avser styret att vidta för att vi ska se resultat av samverkan i närtid?
- När kan vi förvänta oss att patienter som är utskrivningsklara inte längre ligger kvar på sjukhus?

Annicki Oscarsson (KD) besvarar interpellationen med följande:

Interpellanten har ett ställt frågor om Region Östergötlands samarbete med regionens kommuner. De tre frågorna besvaras nedan.

1. Vilka framsteg finns i samverkan mellan region Östergötland och Östergötlands kommuner?

Jag delar interpellantens bild av att samverkan mellan Region Östergötland och länets kommuner är avgörande för att våra medborgare ska få en god, nära och sömlös vård. För att samverkan ska fungera och utvecklas långsiktigt krävs att alla parter delar målbild och bidrar till dess uppfyllelse. Samverkan mellan olika parter utmanas av parternas olika perspektiv och behöver därför kunna förändras över tid. Det kräver också ett ledarskap som förstår värdet av samverkan och har modet att arbeta långsiktigt även när det blir bakslag under vägen.

En viktig del av visionen för Samverkan vård och omsorg (SVO) är just att skapa en tillitsfull samverkan mellan regionen och länets kommuner. Syftet är att Östergötlands invånare ska ha god och jämlik hälsa med tillgång till hälso- och sjukvård, omsorg och socialtjänst på jämlika villkor utifrån behov. Det här arbetet behöver ske på både politisk nivå och på tjänstepersonsnivå, där Ledningsgrupp vård och omsorg (LGVO) har en viktig roll. I vissa frågor behöver även strategisk ledningsnivå i region och kommun involveras för att nå framgång i arbetet. Låt mig nämna några av de framsteg som nåtts i samverkansarbetet.

Ett viktigt exempel är att vi är överens om att etablera en samverkansstruktur för våra barn- och unga, där tidiga insatser och preventivt arbete är grundstenar. Här har vi påbörjat en process där både regionens verksamheter och kommunernas socialtjänst och utbildning ingår.

Ett annat viktigt arbete gäller våra multisjuka, sköra äldre där LGVO skapat ett Lokalt programområde (LPO) med representanter från regionen och kommunerna. Detta LPO har till uppgift att arbeta för att tillvarata äldres behov, säkerställa hela vårdkedjan och utveckla den palliativa vården. Region Östergötland har under 2024 skapat en strategisk funktion i form av en äldrevårdsöverläkare, som är den som leder arbetet i LPO äldre. Region Östergötland verkar också för en utökad läkarmedverkan i den kommunala äldreomsorgen för ett stärkt samarbete med kommunerna kring våra äldre.

Ytterligare exempel på framsteg som gjorts i samverkan mellan Region Östergötland och Östergötlands kommuner:

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

- En länsgemensam plan för primärvården antogs i augusti 2024. Nu är arbetet i gång med att ta fram gemensamma handlingsplaner hos respektive aktör.
- En länsgemensam utredning har gjorts kopplat till palliativ vård och kognitiv svikt som är grund för ställningstagande till gemensamma politiska initiativ och för arbetet i LPO äldre.
- Ett samverkansprojekt pågår kring gemensam journalföring mellan länets 13 kommuner och Region Östergötland. Här går man nu vidare med en gemensam meddelarfunktion för regionen och alla länets kommuner. Projektet ska vara klart under 2025.
- En länsövergripande strategi för vårdhygieniskt arbete har tagits fram. Respektive huvudman kommer nu ta fram en lokal handlingsplan för hur man ska stärka det vårdhygieniska arbetet utifrån strategin. Region Östergötland erbjuder vårdhygienisk expertis till samtliga kommuner.
- Ett länsgemensamt regelverk för hjälpmedelsförskrivning har tagits fram. En förnyad länsgemensam upphandling är genomförd och trädde i kraft juni 2025. En gemensam upphandling för hjälpmedel är unikt i Sverige. Gemensamt regelverk och gemensam upphandling ger en jämlik förskrivning till länets invånare.

2. Vilka åtgärder avser styret att vidta för att vi ska se resultat av samverkan i närtid?

Vi avser att fortsätta arbeta långsiktigt med samverkan och utveckla de samverkansstrukturer som vi har och forma nya när det behövs. Som beskrivits ovan är det ett långsiktigt arbete som kräver uthålligt engagemang från alla parter för att nå framgång. Vi vill medverka till att skapa de tillitsfulla relationer som behövs mellan oss huvudmän för detta viktiga arbete som pågår dagligen på olika nivåer i region och kommun.

Som ordförande i SVO ser jag att det är några delar där det är viktigt att vi kommer framåt i närtid. Arbetet med samverkansstruktur barn och unga är en uttalad politisk prioritering i SVO. Det är helt nödvändigt att arbeta gemensamt för att möta den ökade psykiska ohälsan hos våra barn och unga. Kommuner, region och andra relevanta aktörer behöver utveckla en sammanhållen, jämlik och hållbar struktur för att främja barns och ungas hälsa, trygghet, utveckling och delaktighet. Här pågår arbete för att på tjänstemannanivå skapa en gemensam systemledning där hälso- och sjukvården, socialtjänsten och utbildning ingår för att stärka ledning och styrning i dessa frågor.

Ett bakslag för samverkansarbetet var nedstängningen av det gemensamma HVB-hemmet Fyrbylund i Norrköping i mars 2025 som föranleddes av brister i vårdens kvalitet och patientsäkerhet. En omfattande genomlysning av verksamheten har gjorts och nästa steg är att ta fram ett förslag på olika vägar framåt för målgruppen. Uppdraget har getts till LGVO och ska presenteras för SVO.

3. När kan vi förvänta oss att patienter som är utskrivningsklara inte längre ligger kvar på sjukhus?

Överenskommelsen om trygg och säker utskrivning från slutenvården mellan Region

Justering

--	--

PROTOKOLL
Regionfullmäktige
2025-06-18

Östergötland och länets kommuner från 2018 sades upp av Region Östergötland 1 juli 2024. Bakgrunden var att den upplevdes onödigt administrativt krånglig och tidskrävande. Arbetet med att ta fram en ny politisk överenskommelse är påbörjat. SVO har gett uppdrag till LGVO att ta fram ett förslag och målet är att kunna ha en ny på plats under hösten 2025. Målet är att genom förbättrad samverkan och tydliga processer säkerställa en effektiv utskrivningsprocess från slutenvård.

Regionens och kommunernas gemensamma ambition är att minimera onödig vårdtid och säkerställa att patienter kan lämna slutenvården så snart de är utskrivningsklara. I förlängningen ska den nya överenskommelsen, som har sin utgångspunkt i relevant lagtext (2017:612), leda till att inget betalningsansvar behöver aktualiseras och att vårdplatser används mer effektivt. Som stöd för detta har en ny plattform med transparenta data utvecklats för en effektiv samordnad vård- och omsorgsplanering som kan användas av både regionen och kommunerna. En viktig förutsättning för att lyckas är att vi arbetar för att ha en transparent process och goda kommunikationsvägar för att kunna uppnå en trygg och säker utskrivningsprocess, där patienten står i centrum.

Inlägg

Kerstin Sjöberg (C), Annicki Oscarsson (KD) och Monika Broman (L) gör inlägg.

Justering

--	--

§110

Interpellation Angående PEth och patienters delaktighet

Dnr: RÖ 2025/5355

Regionfullmäktiges beslut

Regionfullmäktige beslutar

1. att interpellationen anses ställd och besvarad.

Sammanträdet

Regionfullmäktige medger att Julie Tran (L) får ställa följande interpellation:

Under en längre tid har upprepade vittnesmål inkommit om att PEth-prover tagits utan att patienterna blivit informerade. PEth-prover är blodprov som mäter alkoholkonsumtion och kan vara ett värdefullt verktyg i samtal om riskbruk. Men används de felaktigt riskerar det att skada förtroendet för vården.

Det framgår i media genom reportage och insändare att det inte handlar om enstaka fall. Exempel från vårdcentraler i Kisa och Österbymo tyder på att det i vissa fall blivit en ”standard när man söker för nydebuterade symptom”. Det finns också uppgifter om hot om körkortsindragningar efter provtagning, utan att patienterna ens fått veta att de blivit testade för alkohol.

Detta står i direkt strid med Patientlagen, som tydligt anger att vården ska utformas i samråd med patienten och att information ska ges inför varje medicinsk åtgärd.

Vi i Centerpartiet värnar en vård där delaktighet och transparens är grundläggande ingångar. Brist på information, brist på dialog och brist på respekt för individens integritet underminerar inte bara relationen mellan patient och läkare, det riskerar också att missbruka ett viktigt medicinskt verktyg. Vi har ett ansvar att långsiktigt skapa trygghet för både patienter och profession.

Att ta PEth-prov kan vara motiverat i vissa fall men det får aldrig ske utan samtycke, kunskap och respekt för den person det gäller.

Mot bakgrund av detta vill jag ställa följande frågor till ansvarigt regionråd:

1. Anser regionledningen att det finns en risk att PEth-provtagning i vissa delar av Region Östergötlands primärvård uppfattas eller tillämpas som rutin utan föregående patientinformation?
2. Vilka åtgärder har vidtagits eller kommer att vidtas för att säkerställa att PEth-provtagning sker i enlighet med Patientlagen och med respekt för patientens integritet och delaktighet?
3. Har Region Östergötland analyserat förekomsten av PEth-prov per vårdcentral och per beställande läkare, för att fånga upp eventuella avvikelser eller olikartade rutiner inom regionens primärvård?

Justering

--	--

4. Hur ser regionledningen på risken att PEth-provets legitimitet och användbarhet som kliniskt verktyg undergrävs, när provet tas utan patientens vetskap eller möjlighet till dialog?
5. Avser regionen att se över riktlinjerna för användning av PEth-prov och annan diagnostik med känslig information, för att skydda patienternas rätt till information, samtycke och personlig integritet?

Marie Morell (M) besvarar interpellationen med följande:

Interpellanten ställer frågor kring användningen av PEth-provtagning inom primärvården i Region Östergötland, särskilt kopplat till risken att prover tas utan patientens vetskap eller samtycke. Det efterfrågas också vilka åtgärder regionen vidtagit eller planerar för att säkerställa att lagstiftningen följs, hur PEth används i praktiken, och hur riktlinjer och rutiner kan utvecklas för att värna patienternas rätt till information och delaktighet. Dessa frågor besvaras nedan.

Frågan om PEth-provtagning utan patientens kännedom är både angelägen och viktig. Det är grundläggande i svensk hälso- och sjukvård att patienten ska vara delaktig i beslut som rör den egna vården. Patientlagen och patientsäkerhetslagen är tydliga med att information ska ges inför varje medicinsk åtgärd, och provtagning är inget undantag.

Under 2023 uppmärksammades frågan om PEth-provtagning utan patientinformation genom signaler från patientnämnden. Regionens etiska råd gjorde en analys och lämnade sina slutsatser till Primärvårdscentrums ledning. Där betonades att provtagning måste ske i samråd med patienten och att det finns betydande risk för förlorat förtroende om patienter upplever att prov tas utan deras vetskap.

Vid ett möte med vårdcentralernas medicinskt ledningsansvariga läkare framkom delade meningar kring hur lagstiftning och Transportstyrelsens riktlinjer bör tolkas. Det är därför av vikt att denna diskussion fortgår i professionella sammanhang. Transportstyrelsen har nyligen aviserat att riktlinjerna kommer att förtydligas, bland annat för att klargöra att en anmälan om olämplighet att inneha körkort ska bygga på en samlad bedömning, inte enbart på enstaka provresultat.

Samtidigt är det viktigt att beakta att PEth-provtagning är en etablerad rutin inför besök vid flera specialistmottagningar – detta är dock en aspekt som inte i samma utsträckning diskuterats i medier. Transportstyrelsens medicinska företrädare har även lyft oro över att dolt alkoholmissbruk är ett allvarligt problem som bidrar till trafikolyckor. I detta sammanhang har distriktsläkare påmint om sin skyldighet att anmäla patienter som bedöms olämpliga att inneha körkort. Det har därav bedömts att dessa budskap har haft inverkan på hur PEth-prov används i primärvården.

Mot denna bakgrund vill jag lämna följande svar till interpellantens frågor:

Justering

--	--

1. Anser regionledningen att det finns en risk att PEth-provtagning i vissa delar av Region Östergötlands primärvård uppfattas eller tillämpas som rutin utan föregående patientinformation?

Ja, det har förekommit fall där PEth-prov tagits utan att patienten informerats, vilket innebär att en viss risk har förelegat för att provtagningen uppfattats som rutin utan föregående information.

2. Vilka åtgärder har vidtagits eller kommer att vidtas för att säkerställa att PEth-provtagning sker i enlighet med Patientlagen och med respekt för patientens integritet och delaktighet?

Primärvårdscentrums ledning har varit tydlig med att Patientlagen gäller fullt ut. Frågan har diskuterats inom professionen, och i Regelboken för Primärvård för 2026 kommer det att förtydligas att information ska ges vid all provtagning.

3. Har Region Östergötland analyserat förekomsten av PEth-prov per vårdcentral och per beställande läkare, för att fånga upp eventuella avvikelser eller olikartade rutiner inom regionens primärvård?

Nej, någon analys av förekomst per vårdcentral eller per läkare har inte gjorts. Det saknas i nuläget evidens för vad som är att betrakta som en "normal" nivå av PEth-provtagning, vilket gör en sådan analys svår att tolka på ett meningsfullt sätt.

4. Hur ser regionledningen på risken att PEth-provets legitimitet och användbarhet som kliniskt verktyg undergrävs, när provet tas utan patientens vetskap eller möjlighet till dialog?

PEth är ett viktigt kliniskt verktyg för att upptäcka skadligt alkoholbruk och ge möjlighet till tidigt stöd. Men verktygets legitimitet förutsätter att det används transparent, med patientens kännedom och samtycke, samt med tillgång till adekvata stödinsatser.

5. Avser regionen att se över riktlinjerna för användning av PEth-prov och annan diagnostik med känslig information, för att skydda patienternas rätt till information, samtycke och personlig integritet?

Alla verksamheter inom hälso- och sjukvården är skyldiga att följa gällande lagstiftning. I detta fall handlar det särskilt om patientlagen och patientsäkerhetslagen. I Regelboken för Primärvård 2026 kommer det att förtydligas att provtagning ska ske med patientens vetskap och samtycke.

Inlägg

Julie Tran (C) och Marie Morell (M) gör inlägg.

Justering

--	--

§111

Revisionsrapport Granskning av Region Östergötlands tillgänglighet till hälso- och sjukvård

Dnr: RÖ 2025/5747

Regionfullmäktiges beslut

På ordförandens förslag beslutar Regionfullmäktige:

1. att överlämna revisionsrapporten till regionstyrelsen för beredande av svar.

Beskrivning av ärendet

Revisorerna har lämnat in revisionsrapporten ”Granskning av Region Östergötlands tillgänglighet till hälso- och sjukvård”.

Justering

--	--

§112

**Revisionsrapport Uppföljande granskningar av tidigare genomförda
granskningar 2022-2023**

Dnr: RÖ 2025/5748

Regionfullmäktiges beslut

På ordförandens förslag beslutar Regionfullmäktige:

1. att överlämna revisionsrapporten till regionstyrelsen för beredande av svar.

Beskrivning av ärendet

Revisorerna har lämnat in revisionsrapporten Uppföljande granskningar av tidigare genomförda granskningar 2022-2023

Justering

--	--

§113

Medborgarförslag avseende skärgårdstrafik

Dnr: RÖ 2025/5088

Regionfullmäktiges beslut

På ordförandens förslag beslutar Regionfullmäktige:

1. att överlämna medborgarförslaget till regionstyrelsen för beredande av svar.

Beskrivning av ärendet

Per Erik Lindmark har lämnat in medborgarförslag avseende skärgårdstrafik.

Justering

--	--

§114

Medborgarförslag Att kunna få AI-hjälp förskrivet som ett hjälpmedel

Dnr: RÖ 2025/4661

Regionfullmäktiges beslut

På ordförandens förslag beslutar Regionfullmäktige:

1. att överlämna medborgarförslaget till regionstyrelsen för beredande av svar.

Beskrivning av ärendet

Pia Ekstrand har lämnat in medborgarförslag ”Att kunna få AI-hjälp förskrivet som ett hjälpmedel”.

Justering

--	--

§115

Medborgarförslag Ta över driften av ambulansverksamheten i regionen och införa förstärkningsenhet

Dnr: RÖ 2025/5524

Regionfullmäktiges beslut

På ordförandens förslag beslutar Regionfullmäktige:

1. att överlämna medborgarförslaget till regionstyrelsen för beredande av svar.

Beskrivning av ärendet

Viktor Hallström har lämnat in medborgarförslag "Ta över driften av ambulansverksamheten i regionen och införa förstärkningsenhet".

Justering

--	--

§116

Motion cirkulär kollektivtrafik 250519

Dnr: RÖ 2025/4733

Regionfullmäktiges beslut

På ordförandens förslag beslutar Regionfullmäktige:

1. att överlämna motionen till regionstyrelsen för beredande av svar.

Beskrivning av ärendet

Julie Tran (C) har lämnat in motion "En robust, grön och cirkulär kollektivtrafik."

Justering

--	--

§117

Motion Ta initiativ till audionomutbildning i länet

Dnr: RÖ 2025/5700

Regionfullmäktiges beslut

På ordförandens förslag beslutar Regionfullmäktige:

1. att överlämna motionen till regionstyrelsen för beredande av svar.

Beskrivning av ärendet

Lena Micko (S) har lämnat in motion "Ta initiativ till audionomutbildning i länet".

Justering

--	--

§118

Avsägelse av ledamöter och ersättare 2025

Dnr: RÖ 2025/186

Regionfullmäktiges beslut

1. att medge Julia Linander och Marie Clarén befrielse från uppdragen i fråga.

Avsägelse föreligger från:

1. Julia Linander (V) som
 - Ledamot i beredning för behovsstyrning 2
 - Ersättare i styrelsen för Samordningsförbundet Västra Östergötland.
2. Marie Clarén (KD) som
 - Ledamot Patientnämnden.

Justering

--	--

§Klicka eller tryck här för att ange text.

Val av ledamöter och ersättare 2025

Dnr: RÖ 2025/186

Regionfullmäktiges beslut

Att välja

1. Marie Johansson (KD) som Ledamot i **Patientnämnden** för perioden 2025-06 -19 – – 2026-12-31. Fyllnadsval efter Marie Clarén (KD) som avsagt sig uppdraget.

Justering

--	--

§120

Fråga - Enkel fråga till ansvarigt Regionråd

Dnr: RÖ 2025/5743

Kerstin Sjöberg (C) lämnar följande fråga:

Enkel fråga till ansvarigt Regionråd.

Psykiatrin har drabbats av stora personalminskningar och personalflykt, rekordlåg tillgänglighet till vård och behandling, nedlägningshot av verksamheter - ser styrande M, KD, L med stöd av SD, risken att Östergötlands patienter inte kommer att kunna få god psykiatrisk vård och att den Psykiatriska verksamheten faller ihop som ett korthus?

Marie Morell (M) besvarar frågan.

Justering

--	--

§121

Anmälningssärenden

Inga meddelanden och handlingar för kännedom.

Justering

--	--

§122

Sammanträdets avslut

Regionfullmäktiges beslut

Ordföranden förklarar sammanträdet avslutat klockan 16.00

Justering

--	--

Elektroniska underskrifter

Det här dokumentet har skrivits under elektroniskt av en eller flera personer

Alla elektroniska underskrifter listas i signaturpanelen. De tio första underskrifterna listas även på den här sidan.

Detta dokument med sina elektroniska underskrifter gäller som självständig handling och uppfyller krav på avancerade elektroniska underskrifter enligt eIDAS.

Varje underskrift kan valideras med en PDF-läsare med stöd för signaturvalidering eller med Region Östergötlands underskriftstjänst. Andra valideringstjänster kan användas förutsatt att dessa uppfyller de tekniska kraven enligt internationella standarder.

Om dokumentet skrivs ut på papper, eller om dokumentet 'skrivs ut' till ett nytt PDF-dokument, följer de elektroniska underskrifterna inte med. Endast det elektroniskt underskrivna originaldokumentet går att validera.

Underskrift 1

Namn: Peder Björn
Identifieringsmetod: SITHS eID
Organisation: Region Östergötland
Befattning: Bitr kanslichef
Datum och tid: 2025-07-04 13:04:20 GMT+02:00
Transaktions-ID: f9879078cf2843e2b2ffab6e003f5cfb

Underskrift 2

Namn: Nils Gustav Babtist
Identifieringsmetod: BankID
Datum och tid: 2025-07-04 16:41:53 GMT+02:00
Transaktions-ID: 4e453efdd5f348d4b53161b1725eae96

Underskrift 3

Namn: Per Larsson
Identifieringsmetod: BankID
Datum och tid: 2025-07-07 10:13:13 GMT+02:00
Transaktions-ID: bde7f7a7489d4ef7b7f428209c37233e

Underskrift 4

Namn: Kaisa Maria Karro
Identifieringsmetod: BankID
Datum och tid: 2025-07-07 10:35:42 GMT+02:00
Transaktions-ID: 710e12d5f6de428782f009ded1242117